

Tallennettu
Henke Pelkoin
30.7.1977
Jaana Pietilu

LEMPÄÄLÄN KIRKKO

Arkeologiset tutkimukset keväällä 1983

Markus Hiekkänen

SISÄLLYS

YLEISTA

TUTKIMUSTEKNIikka	1
SEINÄT	4
SAKARISTO	4
ASEHUONE	6
ALTTARIT	7
SUKUHAUDAT	8
Holvihauta A	8
Holvihauta B	9
Holvihauta C	9
Salvoshauta 1	10
Salvoshauta 2	10
Salvoshauta 3	10
Salvoshauta 4	11
Salvoshauta 5	11
Salvoshauta 6	11

Karttaluettelo

Valokuvaluettelo

Esinelöytöluettelo

Rahalöytöluettelo (ei luetteloitu 29.7.83 mennessä)

YLEISTÄ.

TUTKIMUSTEKNIikka

Lempäälän kirkon arkeologiset ja rakennushistorialliset tutkimukset tehtiin restauroinnin yhteydessä keväällä 1983: entinen puurakenteinen lattia oli päätetty korvata raskaalla sora-betoni-puurakenteella, jonka rakentamisen yhteydessä tulisivat kulttuurikerrokset ja rakenteet lattian alla tuhoutumaan.

Tutkimustyö suoritettiin 21.2.-22.4.1983 välisenä aikana eli yhteensä 59 arkipäivänä. Tästä ajasta käytettiin 34 työpäivää (21.2.-11.4.) runkokuoneen kulttuurikerrosten tutkimiseen. Kolme työpäivää (12-14.4.) kului sen alueen tutkimiseen eteläisen ristisakaran luoteisosassa, missä asehuoneen oletettiin sijainneen. Sakariston puulattian purkuun sekä sen alla olleen tiililattian ja kulttuurikerroksen tutkimiseen käytettiin kuusi työpäivää (15-22.4.). Varsinaisessa kaivaustyössä oli tavallisimmin mukana viisi työmiestä, joista kaksi lapioi maata kottikärryihin, yksi kärräsi maan
 pl.12:1,3 seulonta-asemalle ja kaksi seuloi. Lisäksi oli aika ajoin muutama ylimääräinen mies siirtämässä kiviä tai purkutöissä.

Tutkimustyöstä vastasi allekirjoittanut, joka oli paikalla koko työn ajan. Valvojana toimi tutkija Marja Terttu Knapas, joka säännöllisesti kävi tarkastamassa työn edistymistä. Mittaajapiirtäjinä toimivat piirtäjä Eero Jama ja työmestari Tapio Hirvonen. Valokuvausdokumentointia suoritti allekirjoittanut koko tutkimuksen ajan. 14.4. valokuvasi P. O.Welin runkokuoneen tutkimuksissa esiin tulleet rakenteet ja perustukset sekä asehuoneen oletetun alueen.

Pl.3:1-4
 Pl.4:1,2 Kaivaus aloitettiin runkokuoneen itäosasta, mistä edettiin kohti länsipäätä. Ensimmäiseksi poistettiin lattian alla oleva roska, joka oli syntynyt lattioita rakennettaessa ja purettaessa sekä lattioiden täytteistä. Osa roskasta seulottiin, mikäli siihen oli joutunut varsinaista kulttuurikerrosta. Seuraavaksi poistettiin kulttuurikerrosta vajaa lapionmitta kerrallaan kuorin alueelta ja ristikeskuksen

itäosasta. Nämä lapionmitat muodostivat siten "kerroksia", joiden mukaan löydöt dokumentoitiin pystysuunnassa. Kysymyksessä olivat siis tekniset, työn sujuvuuden kannalta mitattavissa olevat kerrokset eivätkä toisistaan kulttuurikerroksessa erotettavissa olevat eri aikojen kerrokset. Minkäänlaista arkeologista stratigrafiaa ei ollut havaittavissa. Kuoria ja ristikeskuksen itäosaa tutkittiin tällä tavoin 3.kerrosta, minkä jälkeen jatkettiin samalla tavoin runkokuoneen länsiosassa. Lopuksi tutkittiin kuorissa vielä 4. ja paikka paikoin 5. kerros. Runkokuoneen länsiosassa kulttuurikerroksen paksuus oli huomattavasti pienempi kuin kuorissa, joten siellä kaivettiin pääasiallisesti kaksi kerrosta ja paikoin vain yksi.

Pl.8:2-4

Pl.5:1-5

Pl.7:1-5

Kulttuurikerrosta ei yritettykään tutkia hautakohtaisesti vaan yhtenäisenä. Tämä sen vuoksi, että kirkkoon on haudattu laskematon määrä vainajia ja uutta hautaa kaivettaessa ei ole piitattu entisen tuhoutumisesta. Lisäksi maan kosteus on hävittänyt hautojen mahdolliset rajat. Luonnollisesti vanhimmat ja arvokkaimmat haudat ovat pahimmin joutuneet tuhon kohteiksi. On vielä otettava huomioon 1830-luvun laajennustyöt, joiden yhteydessä suuri määrä kulttuurikerrosta on poistettu kirkosta samalla kun purettujen seinien kivet on jätetty lattian alle. Tutkimuksen kannalta ei siten katsottu tarpeelliseksi yrittää identifioida hautoja. Tiiliset ja hirsiset sukuhaudat jätettiin sen sijaan paikalleen, mutta niidenkin sisällä oleva kulttuurikerros seulottiin yrittämättä erotella eri hautauksia.

Maanpinnan yleismuoto oli lattian alla suhteellisen tasainen kuitenkin niin, että ristikeskuksessa pinta oli alempana kuin muualla.

Tutkimustyötä vaikeuttivat suuresti maan routiminen sekä seinien purkujäte, erityisesti kivet. - Koska kirkko oli syksystä 1982 lähtien ollut kylmillään, oli kostea maa jäänyt erityisesti kivien alla. Tämän vuoksi jouduttiin maa sulattamaan ennen lapioimista ja seulomista. Tämä tapahtui seurakunnalta lainatuilla hautasulattimilla, joita

Pl.7:1-4

asetettiin neljä rinnakkain sille alueelle, joka seuraavana päivänä tulisi kaivettavaksi. Sulatetut ja kaivetut kohdat suojattiin uudelleenjäätymiseltä holvi- ja lainapeittein. Sulattamista ja suojaamista jouduttiin tekemään tutkimuksen alusta lähtien aina huhtikuun alkuun asti. - Toiseksi vaikeutivat tutkimustyötä suuret kivet, joita oli runsaasti koko runkokuoneen alueella ja eteläisessä ristisakarassa. Ne olivat juuttuneet jääseen maahan kiinni eikä niiden ympäristöä voinut em. hautasulattimilla tehokkaasti sulattaa.

- P1.3:3 Kivien poistaminen oli hidasta ja aikaavievää, sillä pelko
 P1.4:2 mahdollisten kulttuurikerroksessa olevien rakenteiden tuhou-
 P1.5:1,2 / tumisesta vaati rukkomaan kivet poralla ja kiiloilla, jotta
 P1.7:5 ne voitiin nostaa kottikärryihin ja kuljettaa ulos. Pääosa
 kivistä on todennäköisesti joutunut lattian alle purettaes-
 sa 1835-37 kirkon pohjois- ja eteläseinää lähes 10 m mat-
 kalla laajennusta varten. Tällöin on purkumateriaalia syn-
 tynyt noin 260 m^3 .

Puhtaaseen pohjahiekkaan tai kallioon asti kaivettu alue käsitti runkokuoneen (noin 230 m^2), noin $5 \times 5 \text{ m}$ suuruisen alueen eteläisen ristisakaran luoteisosassa (25 m^2) sekä sakariston niiltä osin, missä vanha tiililattia oli tuhoutunut ($7-8 \text{ m}^2$). Kulttuurimaata seulottiin yhteensä noin 320 m^3 . Pohjoista ristisakaraa ja suurinta osaa eteläisestä ei tutkittu. Myöskään kirkon ulkopuolella ei ollut tarpeellista suorittaa kaivauksia.

Esinelöydöt dokumentoitiin seuraavasti. Kuhunkin kottikärrylliseen lapioitiin maata ainoastaan alle 1 m^2 alue. Tästä kuormasta seulonta-aseella tehtyjen löytöjen sijainti mitattiin rakennuksen lähimmästä pysyvästä yksityiskohdasta (esim. alttari-ikkunan eteläpieli, lounaispilasterin luoteiskulma, sakariston oven länsipieli) merkitsemällä etäisyys $0,5 \text{ m}$ tarkkuudelle, suunta ja (lapio)kerros. Ilmansuunnat merkittiin olettamalla, että runkokuone on tarkalleen itä-länsi-suuntainen. Tiedot on siirretty historian toimiston pääluetteloon sekä Rahakammion pääluetteloon. Dendrokronologiset sekä tiili-, laasti- ja rakennäytteet on luetteloitu rakennushistorian osaston fragmenttivarastoon.

SEINÄT

Ennen restaurointia peitti runkokuoneen seiniä tiilirevetointi, joka päätyseinien alaosassa oli parin tiilen paksuinen, mutta holvilaen korkeudella lähes metrinen. Tämä 1890-luvulla tehty revetointi purettiin talvella 1982-83. Sen alta paljastui erittäin karkea, epätasainen seinäpinta, jossa oli jälkiä ikkunoiden laajennuksista 1830-luvulla. Seinäintaa peitti monta kerrosta kalkkimaalia. Sakariston ovipielen muoto ja taso osoittavat, että epätasainen seinäpinta on alkuperäinen, eikä sitä ole viimeistelty.

P1.3:4
P1.15:1,2

P1.13:1-4

Kalkittu pinta ulottui kuorissa tasolle 97.28 - 97.30 ja muualla kirkkosalissa tasolle 97.09. Tämän yhtenäisen kalkitun pinnan alapuolella oli kuitenkin jälkiä kalkista ainakin kuorissa tasolle 96.78. Tämän tason alapuolella alkoivat seinien peruskivet. Niiden koko vaihteli \emptyset 0,2 ja 0,6 m välillä, mutta länsipäädyssä oli jopa 1,0 ja 1,3 m suuruisia lohkkareita, länsiportaalin pohjoispuolella jopa suurempiakin. Kivet oli ladottu kylmäladontana ilman laastia. Kaivauksen aikana todettiin, ettei perustus muodostanut itse seinäpinnasta ulkonevaa anturaa, vaan jatkui seinän tasossa alaspäin aina tasolle 95.10. Ristisakaroiden ts. purettujen seinien kohdalla saatettiin todeta, ettei myöskään seinien ulkopuolella perustus ollut seinää leveämpi. Vaikka peruskallio olikin paikka paikoin varsin lähellä tasoa 95.10, ei perustusta oltu kaivettu siihen asti ainakaan siellä missä havaintoja saatettiin tehdä.

SAKARISTO

Kartat
4,6,7

P1.34-38

P1.40:1-3

P1.41-47

Sakaristossa ollut puulattia purettiin tutkimusten aikana. Se oli tehty itä-länsi -suuntaisten vasojen päälle naulatuista lankuista lukuunottamatta lounaisosassa olevaa kellarinluukkuja ja luoteisnurkassa sijaitsevaa kaminan perustusta. Lattian yläpinta oli tasolla 97.04. Vasojen välit oli täytetty sammalella ja puunlastuilla. Täytteen ja vasojen alta paljastui tiililattia, joka peitti suuren osan

lattiapinta-alaa. Tiilet oli ladottu kylmäladontana hiekan päälle, joten lattian pinnassa oli epätasaisuutta. Tiilien yläpinta oli suunnilleen korkeudella 96.58. Suurin osa tiilistä oli ilmeisesti tarkoitusta varten poltettuja lattiatiiliä, joiden koko oli keskimäärin 26-27 x 178 x 8 cm.

Tiilien pääsuunta oli pohjoinen-etelä ja ne muodostivat säännöllisen ruutukuvion erityisesti runkokuoneeseen johtavan oven pohjoispuolella. Varsinaisia muuraustiiliä (koko

Pl.44:2

27 x 13 x 8 cm) oli käytetty (ehkä korjauksessa?) lähellä pohjoisseinää, missä limitys oli epätasaista, samoin kuin kellariholvin itäpuolella. Sakariston koillisnurkassa kor-

Pl.42:2

vasti tiililattian noin 65 x 60 cm suuruinen nelisivuinen

Pl.44:2

laakakivi, jonka yläpinta oli samalla korkeudella kuin

Pl.48:1

tiililattia.

Tiililattia oli kokonaan hävinnyt sakariston lounaisosasta ja länsiseinän vierestä todennäköisesti kellarin ja kellarin tuuletusaukon rakentamisen yhteydessä. Luoteisnurkassa

Pl.46:1-3

lattia on todennäköisesti tuhoutunut kaminan tiiliperustuksen

Pl.41:1,2

muuraamisen yhteydessä. Myös itäseinän viereltä on tiililat-

Pl.42:2

43:1,3 tia noin 3,2 x 1,3-1,9 m suuruiselta alueelta tuhoutunut.

44:1,2 Osittain tämä on tapahtunut puulattian tuuletuskanavan rakentamisen yhteydessä (kanavaan oli käytetty lattiatiiliä),

mutta toisaalta on epävarmaa, onko lattiaa koko alueella

Pl.48:1-2

ollutkaan mahdollisen alttarin takia (ks. jäljempänä).

Pl.46:1-3.

Koska lattiatiiliä oli myös osittain kellariholvin päällä, on lattiaa korjattu vielä kellarin rakentamisen jälkeen.

Sakariston lounaisosassa olevaa kellaria on viime aikoihin asti käytetty hylätyn tavaran säilytyspaikkana. Restauroinnin jälkeen kellari aiotaan säilyttää tyhjänä muinaisjännöksenä, mikä tuskin tulee onnistumaan pohjoiseen ristikakaraan johtavan tuuletuskanavan tukkimisen takia.

Pl.39:1-3

Kellariin johtaa sakariston eteläseinän suuntainen 1,25 x 0,60 m suuruinen kellarikuilu viisine porrasaskelmineen, joista ylhäältä laskien 3. ja 4. ovat muita korkeampia. Itse kellari sijaitsee kuilusta suorakulmaisesti pohjoi-

seen. Sen pinta-ala on 1,50 (itäseinä) - 1,60 (länsiseinä) x 1,40 (eteläseinä - 1,55 (pohjoisseinä) = noin 2,3 m². Länsiseinä kaartuu hiukan ulospäin. Kellari on katettu pohjois-etelä -suuntaisella tynnyriholvilla. Kellarin lattia on tasolla 94.98, holvinkannat tasolla 95.94 ja holvilaki tasolla 96.40. Holvilaen korkeus lattiasta on siis 1,43 m. Porraskuilusta kellariin johtava oviaukko on pyörökaarinen. Sen kynnyks on tasolla 95.06 ja kaaren laki tasolla 96.24. Oviaukon leveys on 0,55 m. Kellarin luoteisosasta holvikannan ja -laen puolivälistä alkaa tiilestä tehty tuuletuskanava, joka johtaa pohjoiseen ristisakaraan.

ASEHUONE

Kartta 1 Entisen asehuoneen sijainnin ja mahdollisten perustuskivien
 Pl.51:1-3 ja muiden rakenteiden selvittämiseksi tutkittiin eteläisen
 Pl.52:1-3 ristisakaran luoteisosa noin 5 x 5 m suuruiselta alueelta puhtaaseen pohjahiekkaan asti. Maa oli täällä suurimmaksi osaksi kivensekaista humusta ja hiekkaa (on huomattava, että kiviä oli kasattu perustuksiksi mm. lehteripilareita ja lattiavasoja varten), jossa ei voinut havaita rakenteita. Paikka paikoin havaittiin jälkiä hautauksista. Ainoa mahdollinen viite asehuoneen entisestä seinästä olivat muutamat isot, lohkotut kivet, jotka 2,2 m sakaran länsiseinästä itään erkanivat suorakulmaisesti entisen eteläseinän perustuskiveyksestä. Kiviä oli tässä noin 1 m matkalla ja ne oli ladottu ilman laastia.

Em. kivistä noin 1,5 m luoteeseen oli osittain lounaispilasterin alla laakea nelisivuinen kivi, jossa kiinnitti huomiota sen yläpinnan, ilmeisesti askelista aiheutunut kuluneisuus. Kiven suuruus oli pohjois-etelä -suunnassa 0,85 m ja itä-länsi -suunnassa ainakin 0,9 m (kiven länsiosa jäi pilasterin alle). Kiven itäsivulla ja -puolella oli jälkiä laastista ja tiilistä. Sen yläpinta oli tasolla 96.67.

ALTTARIT

Jälkiä kirkossa olleista alttareista oli hyvin vähän. Minäkäänlaista viitettä runkokuoneessa olleista sivualttareista ei tutkimuksissa tullut esiin. Sen sijaan saatiin esille merkkejä pääalttarista kuorin itäseinällä sekä sakaristos-
sa olleesta alttarista.

Kartta 1 Runkokuoneen itäseinän vierestä ikkunan alta tuli esille
Pl.21:1-5 tasolta 95.12 ja 95.15 kaksi suurta laakakiveä (mitat
Pl.29:1,2 1,65 x 0,85 x 0,10 ja 0,95 x 0,90 x 0,12 m) ja yksi pie-
Pl.30:1,2 nempi (mitat 0,75 x 0,27 x 0,08 m). Ne tulivat esille 4.
Pl.33: kaivauskerroksessa ja niiden alla ja ympärillä oli puhdas
pohjahiekka. Kaikki sijaitsivat salvoshaudan 2 sisäpuolella,
mutta eivät rakenteellisesti liittyneet siihen. Kivien pääl-
lä oli hautauksia ainakin kolmessa, mahdollisesti jopa nel-
jässä kerroksessa. Siltä syvyydeltä, jossa kivet olivat ei
muuta kiviä ollut muualla runkokuoneessa eikä voida olettaa
niiden kuuluneen puretuista seinistä siirrettyihin kiviin.
Yhdessäkään ei ollut laastijälkiä. Seinässä kivien yläpuo-
lella ei tutkimusten aikana havaittu mitään jälkiä altta-
rista eikä myöskään nähnyt sellaisia käydessäni kirkossa
seinien hiekkapuhalluksen jälkeen (27.7.1983).

Kartat 1,7 Sakariston itäosasta ulko-oven edestä alueelta, missä tiili-
Pl.48:1,2 lattiaa ei ollut, tuli tasolta 96.22 - 96.12 esille lohko-
Pl.49:1,2 tuista kivistä tehty perustus, jonka laajuus oli 1,25 (itä-
länsi) x 1,75 (pohjois-etelä) m. Perustuksen paksuus oli
ainakin 0,4 m, mutta tarkemmin tätä asiaa ei voitu määrit-
tää, sillä kaivausta ei voitu ulottaa riittävän syvälle
tiililattian (ks. edellä) sortumisvaaran takia. Lattian al-
la oleva hiekka oli nimittäin pölykuivaa ja valui reunim-
maisten tiilien alta pois sitä mukaa kuin kaivausta lattian
vieressä syvennettiin. Kiviperustuksen pinnassa oli 1,15-
1,20 m etäisyydellä seinästä kaksi kämmenenkokoista laasti-
laattaa, joiden yläpinnassa näkyi tiilisaumojen jälkiä.
Näiden korkeus oli 96.19. Perustuksen pohjoisosa oli osit-
tai rikkoutunut puulattian tuuletuskanavan rakentamisen
yhteydessä. Huomattakoon, että perustuksen yläpinta oli

noin 50 cm alempana kuin tiililattian yläpinta ja että se tuntui ulottuvan lattian alle, mitä seikkaa ei kuitenkaan voitu varmuudella todentaa em. sortumisvaaran takia.

SUKUHAUDAT

Kartta 1 Runsaiden yksittäisten hautojen lisäksi kirkon runkohuoneen tutkimuksissa paljastui myös yhdeksän sukuhautaa (holvihaudat A-C, salvoshaudat 1-6). Näistä kaksi oli kokonaan tiilestä, yksi kivistä ja kuusi hirsistä rakennettua. Sijainniltaan haudat olivat kolmessa ryhmässä. Kirkon kuoriosassa sijaitsivat holvihaudat A ja B sekä salvoshaudat 1 ja 2. Ristikeskuksen itäosassa sijaitsivat salvoshaudat 3 ja 4. Länsiosassa sijaitsivat holvihauda C sekä salvoshaudat 5 ja 6. Yksikään haudoista ei ollut kokonaan ehjä. Holvihaudoista oli katto ja ilmeisesti suuri osa seinää murrettu haudan sisään ja salvoshaudoistakin oli enimmillään vain kaksi alinta hirsikertaa jäljellä. Todennäköisesti rikkominen on tapahtunut kirkkoon hautaamisen lopettamisen jälkeen tai 1830-luvun laajennuksen yhteydessä. Toisaalta on myös maaperän kosteus tuhonnut salvoshautoja. Holvihauda A mureni jatkuvasti tutkimusten aikana ja varsinkin sen loppupuolella, jolloin seinien jäänyt savilaasti alkoi sulaa eikä haudan ympärillä ollut maata seinieä tukemassa. Seuraavassa lyhyt kuvaus kustakin sukuhaudasta.

Holvihauda A

Kartat 1-3 Holvihauda A sijaitsi sakariston oven eteläpuolella. Sen
 Pl.4:3 eteläosan ylimmät tiilet alkoivat tulla esille toisessa
 Pl.7:1-4 kaivauskerroksessa suunnilleen tasolla 95.80, kun taas
 Pl.10:1-2 pohjoisseinän ylimmät tiilet olivat näkyvissä jo puulattian
 Pl.11:1-3 poistamisen jälkeen. Tämän seinän yläpinta oli tasolla
 Pl.21-26 96.24. Muodoltaan hauda paljastui pitkänomaiseksi suorakulmioksi, mutta seinien suunnissa oli erilaisia vaihteluita, mikä osittain johtuu haudan ulkopuolella olleen maan paineesta ja haudan rikkomisesta. Kuitenkin ainakin pohjois- ja eteläseinien suunta on alunperin ollut toisistaan poikkeava. Seinien pituudet olivat seuraavat: länsi-

sei

seinä 4,50, itäseinä 4,35, pohjoisseinä 2,20 ja eteläseinä 2,20 m. Seinät oli muurattu savilaastilla poikittain asetelluista tiilistä, joita eteläseinässä oli kaksi riviä ja muissa yksi. Tiilien koot 24-24,5 x 12-12,5 x 6-7 cm, mutta länsiseinän pohjoisosassa oli myös suurempia, keskiaikaistyyppisiä tiiliä. Etelä- ja itäseinä eivät olleet muurausliitteessä toisiinsa, vaan niiden välillä oli selvä sauma. Rakennelma oli jaettu kahteen osaan eteläseinästä 1,9 m pohjoiseen sijaitsevilla tiilisauvoilla, joiden eteläpuolella oli sekä itä- että länsiseinässä saranatapit. Näihin tappeihin todennäköisesti kuuluivat kolme saranarautaa, jotka löytyivät haudan sisältä tiilimurun seasta. Hauta oli siis kaksikammioinen siten, että kammioiden välissä on ollut pariovi. Eteläinen kammio on eteläseinän vieressä olevine porrasaskelmineen ollut eteinen ja pohjoisempi varsinainen hautakammio. Molempien lattia on ollut tiilestä, joskin se pohjoisemmasta mureni hajalle maan sulaessa. Kynnyksenä on toiminut iso laattamainen kivi. Haudan sisäseinissä oli jälkiä kalkkislammauksesta.

Holvihauta B

Kartat 1,2 Holvihauta B sijaitsi runkokuoneen koillisnurkassa siten, P1.27:1,2 että se rajoittui suoraan seinien anturakiviin. Sen muoto P1.28:1-5 oli lähes neliö. Haudan ulkomitat olivat seuraavat: eteläseinä 2,4, itäseinä 2,3, pohjoisseinä 2,5 ja länsiseinä 2,3 m. Seinät oli poikkeuksellisesti rakennettu lohkotuista kivilaatoista, jotka oli asetettu lappeelleen. Muurauksessa oli käytetty kalkkilaastia. Seinän ylimmät kivet olivat tasolla 96.24. Haudan pohja oli katettu itä-länsi -suuntaan ladotuilla tiilillä ilman laastia (95.15). Tiililattian päälle oli aseteltu arkunalustoiksi kaksi pohjois-etelä -suuntaista tiiliriviä. Tiilet olivat pääasiassa kooltaan 31-32 x 14-14,5 x 7,5-8 cm.

Holvihauta C

Kartta 1 Holvihauta C sijaitsi runkokuoneen luoteisosassa kaakkoon pohjoisikkunasta ja 0,6 m etäisyydellä alkuperäisestä pohjoisseinästä. Haudan muoto oli suorakulmainen kuitenkin P1.21:1-3 P1.25:1,2 niin, että eteläseinästä työntyi esiin ulkonema, jossa oli

tiilestä tehdyt portaat. Haudan ulkomitat olivat seuraavat: eteläseinä 2,45, itäseinä 2,85, pohjoisseinä 2,55 ja länsiseinä 2,85 m. Ulkoneman suuruus oli 1,35 x 0,45 m. Tiiliseinien yläpinta oli tasolla 95.60 - 95.70. Haudan pohja oli katettu tiilillä tasolle 94.25. Tiilikoko oli 27-28 x 12,5-13,5 x 6 cm.

Salvoshauta 1

Kartta 1 Salvoshauta 1 sijaitsi runkokuoneen kaakkoisnurkassa 0,8-
 Pl.7:1-3 0,9 m etäisyydellä eteläseinästä ja 0,65 m etäisyydellä
 Pl.29:1,2 itäseinästä. Haudan seinistä oli jäljellä kaksi hirsiker-
 Pl.30:1,2 taa pohjoisesta ja eteläisestä seinästä. Itä- ja länsiseinät
 Pl.33 olivat lahonneet niin, että niistä näkyi vain tumma jälki
 tiiviiksi pakkautuneessa pohjahiesussa. Haudan alimmat hir-
 ret oli asetettu kallion päälle tasolle 94.90. Säilyneiden
 hirsien yläpinta oli tasolla 95.47 - 95.50. Haudan ulko-
 mitat olivat seuraavat: eteläseinä 2,40, itäseinä 2,55,
 pohjoisseinä 2,60 ja länsiseinä 2,42 m. Hirsien leveys
 oli 20 cm. Säilyneet etelä- ja pohjoisseinän hirret oli
 vuorattu koivun tuohella.

Salvoshauta 2

Kartat 1,2 Salvoshauta 2 sijaitsi holvihaudan B ja salvoshaudan 1
 Pl.7:1-4 välissä runkokuoneen itäseinällä. Siitä oli säilynyt kaksi
 Pl.21:1-5 hirsikertaa kaikista muista seinistä paitsi itäseinästä,
 Pl.29:1,2 joka oli lahonnut muraksi. Haudan itäseinän arvioitu etäi-
 Pl.30:1,2 syys runkokuoneen alkuperäisestä itäseinästä oli noin 0,60-
 Pl.33 0,75 m. Haudan ulkomitat olivat seuraavat: eteläseinä 2,32,
 itäseinä 2,70, pohjoisseinä 2,50 ja länsiseinä 2,75 m.
 Pohjoisseinän yläpinta oli tasolla 95.65 ja eteläseinän
 95.55. Haudan sisäpuolella oli kolme kivilaakaa, jotka
 mahdollisesti ovat olleet kirkon alkuperäisen alttarin
 peruskiviä (ks. luku Altтарit s.7).

Salvoshauta 3

Kartta 1 Salvoshauta 3 sijaitsi ristikeskuksen ja kuoriosan rajalla
 Pl.29-31 3,5 m pohjoiseen eteläisestä kuoripilasterista ja 2,5 m
 etelään pohjoisesta kuoripilasterista. Haudasta oli jäl-
 jellä kaksi hirsikertaa kaikista muista seinistä paitsi

pohjoisseinästä, joka oli hävinnyt jäljettömiin. Tämän seinän kohdalla oli kivirivi tasolla 94.55. Samanlainen rivi oli myös länsiseinän, mutta ei muiden seinien alla. Syy tähän on pohjahiekan laadussa. Hauta oli rakennettu löysän, suurirakeisen hiekkasedimentin ja tiiviin, hienorakeisen hiesusedimentin rajalle ja tämä raja kulki diagonaalisesti lounais-koillis-suunnassa haudan alla. Kivet on aseteltu länsi- ja pohjoisseinien alle estämään hirsien liikkumista ensinmainitussa sedimentissä. Haudan ulkomitat olivat seuraavat: eteläseinä 2,55, itäseinä 2,62, pohjoisseinä 2,50 ja länsiseinä 2,62 m. Ylimmät hirret olivat tasolla 95.45. Myös tämän haudan seiniä oli vuorattu koivun tuohella.

Salvoshauta 4

Kartta 1 Pl.32:1,2 Salvoshauta 4 sijaitsi salvoshaudasta 3 lounaaseen noin 1,2 m. Siitä oli jäljellä vain länsiseinän yksi hirsi, muut seinät kyettiin arvioimaan maassa näkyvien tummien jälkien ja puunsyiden perusteella. Länsiseinän pituus oli 2,45 ja sen yläpinta oli tasolla 95.17.

Salvo

Salvoshauta 5

Kartta 1 Salvoshauta 5 sijaitsi runkokuoneen lounaisosassa 2,35 m pohjoiseen runkokuoneen lounaispilasterista. Siitä oli jäljellä pohjoisseinän alin hirsikerta sekä länsiosa eteläseinän alinta hirsikertaa hyvin huonossa kunnossa. Muiden seinien sijainti kyettiin päättelemään maassa näkyvistä jäljistä. Pohjoisseinän pituus oli 2,15 m, länsi- ja itäseinä arvioitiin 2,3 m mittaisiksi.

Salvoshauta 6

Kartta 1 Salvoshauta 6 sijaitsi välittömästi runkokuoneen luoteispilasterin eteläpuolella, mutta tarkkaa etäisyyttä tähän oli mahdotonta arvioida, sillä pilasterin peruskivet peittivät haudan pohjoisseinän sekä osan itä- ja länsiseinistä. Itä- ja eteläseinistä oli jäljellä alimpien hirsien alle asetetut tuohisuojaat. Länsiseinä oli kiinni holvihaudan C itäseinässä ja se oli tehty muista seinistä poiketen piilutuista lankuista. Eteläseinän pituus on ollut 2,4 m, itä- ja länsiseinien ainakin 2,1 m.

Martta Heikin

Lempäälän keskiaikaisessa kirkossa helmi-huhtikuussa 1983 arkeologisissa tutkimuksissa saadut löydöt.

Ks. Markus Hiekkasen tutkimuskertomus rakennushistorian osaston arkistossa.

- :1 Hevosenkäsolkki, hopeaa, kaaren poikkileikkaus segmentti, yläpinnan molemmilla reunoilla koristenauha. Nupeissa kangasta. Paljin irronnut kehästä katkeamalla.
Soljen mitat 25 x 25 x 6 mm. Palkimen mitat 29,5 x 7 x 2 mm.
Löytöpaikka: runkokuoneen lounaispilasterista 2,5 m koilliseen, 1. kerros.
- :2 Hevosenkäsolkki, hopeaa, kaaren poikkileikkaus lattea kolmio, sen keskiosa koristettu sahalaitapainantein, sivuilla vinoja painanteita. Nupit latteat, neliömäiset. Palkimen kehään liittävä osa lattea, kiertyy kehän ympärille puoli-toista kertaa.
Soljen mitat 42,5 x 39 x 7 mm. Palkimen mitat 49 x 8 x 2 mm.
Löytöpaikka: Runkokuoneen lounaispilasterista 1,5 m itäkaakkoon, 2. kerros.
- :3 Hevosenkäsolkki, hopeaa, kaaren poikkileikkaus soikio, ei näkyvää koristelua. Toinen nuppi irronnut, jäljellejääneen muoto suppilomainen. Paljin syöpynyt kiinni kaareen, kankaanjälkiä (?).
Soljen mitat 35 x 29 x 7 mm. Palkimen mitat 37 x 9 x 2 mm.
Löytöpaikka: länsiportaalin eteläpielestä 2,7 m itäkaakkoon, 1. kerros, kalkkimura.
- :4 Hevosenkäsolkki, hopeaa, kaaren poikkileikkaus pyöreä, ei koristelua, toinen nuppi irronnut mutta tallella, paljin puuttuu. Nupit päältä neliömäiset, muoto jonkin verran suppilomainen.
Soljen mitat 35 x 29 x 10 mm.
Löytöpaikka: länsiportaalin eteläpielestä 3 m eteläkaakkoon, 2. kerros.

- :5 Ren Rengassolki, hopeaa, kaaren toinen puolisko litteän neli-sivuinen, toinen kierretty. Paljin irronnut mutta tallella. Soljen mitat 29 x 28 x 4 mm (kierretty osa) ja 3 mm (lattea osa), palkimen mitat 25 x 3 x 3 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 4,2 mm länsiluoteeseen, 1. kerros.
- :6 Rengassolki, hopeaa, kehän poikkileikkaus pyöreä, koko pituudeltaan ympäriinsä poikkiuritettu. Paljin syöpynyt kiinni kehään, kannassa pitkittäisuria.
Soljen mitat 19 x 19 x 2 mm, palkimen mitat 20 x 3 x 1 mm.
Lp: sakariston itäseinällä olleen alttarin kohta, pintamaa.
- :7 Hihnasolki, rautaa, kaksiosainen, palkimen kiinnitys keskellä pienaa. Päät koristettu ulokkein.
Mitat 36 x 30 x 4 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 1 m eteläkaakkoon, pintamaa.
- :8 Hihnasolki, hopeaa, suorakulmainen, paljin puuttuu, palkimen kiinnityspiennan poikkileikkaus pyöreä, samoin vastakappaleen. Sivut litteät.
Mitat 24 x 17 x 4 (palkimen kiinnityspienna) ja 1,5 (sivut)mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 2 m pohjoiskoilliseen.
- :9 Hihnasoljen etukaaren katkelma, pronssia, poikkileikkaus -muotoa, ulkoreunaa pitkin kulkee koristeura, keskiosassa paksunnos.
Mitat 30 (murtumapinnasta murtimapintaan) x 7 (paksunnos) x 2 mm.
Lp: lönsiportaalin eteläpielestä 3 m itään, 1. kerros.
- :10 Kantasormuksen katkelma, hopeaa, renkaan takaosa katkennus, kantaosa erotettu vartaasta soikealla urakehällä, jonka sisässä urilla tehty rombiruudukko.
Mitat 22 x 9 (kantaosan leveys) ja 2,3 (vartaan leveys) x 1,5 (vartaan paksuus) mm. Kantaosan pituus 10 mm (koristekehä),
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5 m lounaaseen, 2.krs.

- :11 Sormuksen katkelma, hopeaa ollut ilmeisesti avoin, kapenee takaosaan, vartaan poikkileikkaus nelisivuinen, ei näkyvää koristelua.
Mitat 18 (murtumapinnasta murtumapintaan) x 5,5 x 1,5 mm.
Lp: runkokuoneen luoteisnurkka, 1. krs.
- :12 Sormuksen katkelma, hopeaa, varras litteä, koristettu kohokuvioin.
Mitat 25,5 x 4 x 1 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 2,5 m luoteeseen, 4.kerros.
- :13 Sormus, pronssia, avoin, vartaan poikkileikkaus segmentti.
Mitat 22 x 5 x 1,5 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 1,5 m pohjoiseen, 1.krs.
- :14 Sormus, hopeaa, umpinainen, vartaan poikkileikkaus linssimäinen, ei koristelua.
Mitat 20,5 x 4 x 1,5 mm.
Lp: salvoshauta 6, lounaisosa, 4.krs.
- :15 Sormus, hopeaa, umpinainen, vartaan poikkileikkaus pyöreä, ei koristelua.
Mitat 22,5 x 2 x 2 mm.
Lp: holvihauta A, sen lounaisnurkasta 1,5 m koilliseen, 3.kerros.
- :16 Sormus (?), tinaa, litistynyt pahoin, umpinainen, vartaan poikkileikkaus segmentti, ulkopinnalla kolme nystyrää.
Mitat 17-23 x 7 x 2 mm.
Lp: holvihaudan C "apsiksen" lounaiskulmasta 0,5 m etelälounaaseen.
- :17 Hihnan juoksija, messinkiä, reunat päissä S-kaarteiset. keskellä kolmiomaiset ulokkeet, pitkin ulkopintaa rihlattu lista, sankka juotettu kiinni, toinen pää irronnut.
Mitat 65 x 20 x 16 mm.
Lp: länsiportaalin eteläpielestä 2 m koilliseen, 2.krs.

- :18 Riipuskoru, hopeaanuopotettu vuorikristalli, hopea muodostaa neliapila-aiheen (fyypass), lehtien väliin jäävät osat koristettu filigraanilla kolmioaihein. Kiinnitysholkin sivussa filigraanilla tehty tasavartinen risti. Vuorikristalli on hiottu toiselta puolelta pyörityväksi, toiselta puolelta tasaiseksi, kristallin muoto pyöreä.
Mitat 37 x 11 mm. Holkkeineen 42 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 4 m länsiluoteeseen, 1.krs.
- :19 Koristeneula, pronssia, yläosa väännetty kolmiapilan muotoon. Näin muodostuneista silmukoista kahdesta roikkuu kaksoissilmukan välityksellä rombinmuotoiset lehdet, joihin on punssattu kukka-aiheita (toisessa viisi, toisessa kuusi). Neulan pituus 48,5 mm, lehtien koko 15 x 19 mm.
Lp: salvoshaudan 6 länsiosa, 3.krs.
- :20 Koristeneula, pronssia, varras litteää nauhaa, yläosa taitutettu yksinkertaiselle silmukalle, jonka koko 8 mm.
Neulan pituus 37 mm, vartaan leveys 3 mm.
Lp: runkokuoneen länsiosa.
- :21 Koristeneula, pronssia, varras litteää, nelisivuista nauhaa, yläosa taitettu ja litistetty varteen.
Pituus 88 mm, vartaan leveys 2,5 mm.
Lp: kuori-ikkunan eteläpielestä 2 m länteen, 2.krs.
- :22 Koristeneulan katkelma, varsi katkennut, jäljellä 9 mm. Päässä lasista tehty pyöreä, toispuolisesti linssimäinen nappi, jonka uloin osa kirkasta lasia, sisällä sinisestä ja keltaisesta lasimassasta tehty kukka. Napin \emptyset 12 mm, paksuus 8 mm.
Lp: sakariston oven länsipielestä 2 m lounaaseen, 1.krs.
- :23 Nuppineuloja 3 kpl, pronssia.
Mitat 56 (pituus), 3 (nupin läpimitta), 1 (vartaan paksuus)mm

28	1,5	0,8
29,5	1,5	1,0

Lp: runkokuone.

- :24 Nuppineuloja, 2 kpl, pronssia.
 Mitat 51 (pituus), 2,8 (nupin läpim.), 1,2 (vartaan paks.) mm
 35 2,2 1,0
 Lp: holvihauta C, 4.krs.
- :25 Nuppineuloja, 6 kpl, pronssia
 Mitat 48 (pituus), 2,7 (nupin läpim.), 1.0 (vartaan paks.) mm
 28 2,1 0,8
 29,5 2,3 0,9
 29,5 1,7 0,9
 29 1,9 0,8
 29 2,0 0,9
 (viimeksimainittu katkennut ja taipunut)
 Lp: runkokuoneen länsiosa.
- :26 Nuppineuloja, 2 kpl, pronssia
 Mitat 57 (pituus), 4,2 (nupin läpim.), 1,8 (vartaan paks.) mm
 31 3,5 1,0
 Lp: salvoshaudan 6 eteläosa, 3.krs.
- :27 Nuppineuloja, 2 kpl, hopeaa.
 Mitat 32,8 (pituus), 1,4 (nupin läpim.), 0.5 (vartaan paks.) mm
 25 1,7 0,9
 Lp: holvihauta C, 3.krs.
- :28 Nuppineuloja, 2 kpl, pronssia.
 Mitat 29,5 (pituus), 2,0 (nupin läpim.), 0.9 (vartaan paks.) mm
 25,8 1,6 0,8
 Lp: holvihaudan C kaakkoisosa, 2.krs.
- :29 Nuppineula, hopeaa.
 Mitat 28,8 (pituus), 2,0 (nupin läpim.), 0,8 (vartaan paks.) mm.
 Lp. runkokuoneen luoteisnurkka, 1.krs.
- :30 Nuppineula, pronssia.
 Mitat 26,7 (pituus), 1,6 (nupin läpim.), 0,6 (vartaan paks.) mm.
 Lp: runkokuoneen luoteisnurkka, 1 krs.

- :31 Nuppineuloja, 3 kpl, pronssia
 Mitat 30,8 (pituus), 2,1 (nupin läpim.), 0,8 (vartaan paks.) mm
 28,5 1,9 0,9
 27,0 27,0 2,9 1,0
 (viimeksimainittu katkennut).
 Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 2,5 m pohjoiskoilliseen, 1.krs.
- :32 Nuppineuloja, 2 kpl, pronssia
 Mitat 36,3 (pituus), 2,1 (nupin läpim.), 1,0 (vartaan paks.) mm
 23,3 2,9 0,8
 Lp. eteläisestä kuoripilasterista 3 m pohjoiskoilliseen, 3.krs.
- :33 Nuppineula, hopeaa
 Mitat 33,0 (pituus), 2,9 (nupin läpim.), 0,9 (vartaan paks.) mm
 Lp. runkokuoneen luoteispilasterista 2 m eteläkaakkoon, 1.krs.
- :34 Nuppineula, pronssia
 Mitat 42,5 (pituus), 2,0 (nupin läpim.), 1,0 (vartaan paks.) mm.
 Lp. runkokuoneen lounaispilasterista 2 m pohjoiskoilliseen, 1.krs.
- :35 Nuppineuloja, 2 kpl, pronssia.
 Mitat 38,5 (pituus), 2,3 (nupin läpim.), 1,0 (vartaan paks.)mm
 25,0 1,8 0,8
 Lp: salvoshauta 6, 3.krs.
- :36 Nuppineuloja, 2 kpl, pronssia.
 Mitat 26,3 (pituus), 1,5 (nupin läpim.), 0,7 (vartaan paks.)mm
 34,0 2,0 0,9
 (viimeksimainittu katkennut)
 Lp: salvoshaudan 6 lounaisosa, 3.krs.

- :37 Nuppineuloja, 7 kpl, pronssia.
 Mitat 29,9 (pituus), 2,0 (nupin läpim.), 0,9 (vartaan paks.)mm
 29,3 1,7 0,9
 28,0 2,1 0,9
 39,0 (nuppi hävinnyt) 0,9
 35, 35,1 2,2 1,1
 21,1 1,3 0,6
 20,2 2,0 0,9
 (kolme viimeksimainittua katkennut)
 Lp: holvihauta C, 4.krs.
- :38 Nuppineuloja, 2 kp, pronssia.
 Mitat 29,0 (pituus), 2,1 (nupin läpim.), 0,9 (vartaan paks.)mm
 27,0 1,6 0,7
 Lp: sakariston ulko-ovesta 0,5 m länteen, pintamaa.
- :39 Nuppineuloja, 8 kpl, pronssia.
 Mitat 52,1 (pituus), 2,9 (nupin läpim.), 1,0 (vartaan paks.) mm
 (taipunut keskeltä lähes 90° kulmaan)
 45,0 2,6 0,9
 27,3 1,8 0,7
 27,8 2,1 0,9
 27,2 1,9 0,6
 27,0 2,0 0,9
 25,0 1,5 0,8
 27,1 1,9 0,8
 Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 3,5 m koilliseen, 1.krs.
- :40 Nuppineuloja, 2 kpl, pronssia.
 Mitat 47,0 (pituus), 2,6 (nupin läpim.), 1,0 (vartaan paks.)mm
 36,0 2,1 0,8
 Lp: sakaristonoven itäpielestä 2 m kaakkoon.
- :41 Nuppineuloja, 3 kpl, pronssia.
 Mitat 39,2 (pituus), 2,0 (nupin läoim.), 0,9 (vartaan paks.)mm
 28,0 2,0 0,8
 22,3 1,9 0,5
 Lp: salvoshauta 1, 3.krs.

- :42 Nuppineula, pronssia, nuppiosa irronnut, taipunut keskeltä. Mitat 44,0 (pituus), 2,3 (vartaan paksuus) mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 2 m itäkaakkoon, 1.krs.
- :43 Nuppineula, pronssia.
Mitat 28,8 (pituus), 1,8 (nupin läpim.), 0,9 (vartaan paks.)mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 4,2 m länsiluoteeseen, 1.krs.
- :44 Nuppineula, hopeaa.
Mitat 52,0 (pituus), 2,8 (nupin läpim.), 1,0 (vartaan paks.)mm
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 4 m länsilounaaseen, 1.krs.
- :45 Nuppineula, hopeaa.
Mitat 48,6 (pituus), 2,1 (nupin läpim.), 0,8 (vartaan paks.)mm
Lp: pohjoisen kuoripilasterin läheltä.
- :46 Nuppineula, pronssia, taipunut keskeltä.
Mitat 39,5 (pituus), 2,2 (nupin läpim.), 0,9 (vartaan paks.)mm
Lp: kuorin eteläikkunan keskeltä 1,5 m pohjoiseen.
- :47 Nuppineula, pronssia, kärki hiukan katkennut.
Mitat 36,0 (pituus), 2,0 (nupin läpim.), 0,8 (vartaan paks.)mm
Lp: kuori-ikkunan eteläpielestä 2 m lounaaseen, 2.krs.
- :48 Nuppineula, pronssia.
Mitat 29,7 (pituus), 1,5 (nupin läpim.), 0,6 (vartaan paks.)mm
Lp: kuori-ikkunan eteläpielestä 2 m länteen, 2.krs.
- :49 Nuppineula, hopeaa.
Mitat 22,4 (pituus), 1,3 (nupin läpim.), 0,7 (vartaan paks.)mm
Lp: salvoshauta 1, 3.krs.
- :50 Nuppineula, hopeaa.
Mitat 34,0 (pituus), 2,2 (nupin läpim.), 0,9 (vartaan paks.)mm
Lp: holvihauta C, 4.krs.
- :51 Nuppineula, pronssia, kärki katkennut.
Mitat 36,1 (pituus), 2,0 (nupin läpim.), 0,9 (vartaan paks.)mm
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 3 m länsilounaaseen, 2.krs.

- :52 Nuppineuloja, 3 kpl, pronssia.
 Mitat 36,8 (pituus), 2,0 (nupin läpim.), 0,9 (vartaan paks.)mm
 24,7 1,8 0,6
 22,3 1,3 0,5
 Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 2,5 m etelälounaaseen, 2.krs.
- :53 Nuppineula, hopeaa.
 Mitat 34,0 (pituus), 1,9 (nupin läpim.), 0,8 (vartaan paks.)mm
 Lp: salvoshauta 6, 1.krs.
- :54 Nuppineuloja, 5 kpl, pronssia.
 Mitat 49,5 (pituus), 2,6 (nupin läpim.), 1,0 (vartaan paks) mm
 30,1 1,5 1,0
 31,2 1,7 0,9
 28,8 1,7 0,6
 28,4 2,0 0,9
 (viimeksimainittu katkennut)
 Lp: salvoshauta 6, 1.krs.
- :55 Nuppineuloja, 3 kpl, pronssia.
 Mitat 26,1 (pituus), 1,9 (nupin läpim.), 0,9 (vartaan paks.)mm
 28,8 2,0 0,8
 23,9 1,5 0,6
 Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 4 m länsilounaaseen, 2.krs.
- :56 Nuppineuloja, 4 kpl, pronssia.
 Mitat 31,6 (pituus), 2,0 (nupin läpim.), 0,8 (vartaan paks.)mm
 27,3 1,9 1,0
 25,4 1,7 0,6
 18,9 1,1 0,5
 Lp: holvihaudan B koillisnurkasta 2 m lounaaseen, 1-2 krs.
- :57 Nuppineuloja, 3 kpl, hopeaa.
 Mitat 31,4 (pituus), 1,6 (nupin läpim.), 0,8 (vartaan paks.)mm
 25,7 1,8 0,8
 26,9 1,6 0,6
 Lp: holvihaudan B koillisnurkasta 2 lounaaseen, 1-2 krs.

- :58 Nuppineuloja, 3 kpl, pronssia, kaikki katkenneita.
Mitat 27,9 (pituus), 2,1 (nupin läpim.), 1,0 (vartaan paks.)mm
23,3 3,1 1,0
20,1 2,0 1,0
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 1,5 m lounaaseen, 3.krs.
- :59 Nuppineula, hopeaa.
Mitat 55,7 (pituus), 2,9 (nupin läpim.), 1,2 (vartaan paks.)mm
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 1,5 m lounaaseen, 3.krs.
- :60 Nuppineula, hopeaa, taipunut keskeltä.
Mitat 26,1 (pituus), 1,2 (nupin läpim.), 0,5 (vartaan paks.)mm.
Lp: salvoshauta 1, 3.krs.
- :61 Nuppineula, hopeaa.
Mitat 26,1 (pituus), 1,8 (nupin läpim.), 0,6 (vartaan paks.) mm
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 1 eteläkaakkoon, pinta.
- :62 Nuppineula, hopeaa.
Mitat 26,6 (pituus), 1,9 (nupin läpim.), 0,8 (vartaan paks.)mm.
Lp: holvihaudan C kaakkoisosa, 2.krs.
- :63 Nuppineula, pronssia.
Mitat 37,2 (pituus), 2,0 (nupin läpim.), 0,8(vartaan paks.) mm
Lp: runkokuoneen luoteispilasterista 2 m eteläkaakkoon, 1.krs.
- :64 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa. Helan molemmat puolet sileitä, koristelemattomia, kiinnitetty nahan läpi kotkatulla niitillä.
Helan mitat 17 x 7 x 6 mm. Nahan mitat 13 x 13,5 x 3 mm.
Lp: runkokuoneen länsiportaalin eteläpielestä 2 m itäkaakkoon, 1.krs.
- :65 Kirjanhela, pronssia, aluslevy katkennut, ei nahanjäänteitä, niitti ilmeisesti rautaa. Kiinnitysrenkaan alla voimakas kaksiosainen profiililista, sen alla reliefinä rintakuvana mies, jonka vasemmassa kädessä ankkuri (?) ja oikeassa jokin muu esine.
Helan mitat 22 x 9 x 2 mm.
Lp: salvoshauta 3, 5.krs.

- :66 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, hela kiinnitetty nahkaan rautaniitillä. Helan etupuolella profiilissa oikealle katsova putto, joka puhaltaa torveen.
Helan mitat 26 x 11 x 6 mm. Nahan mitat 18 x 14 x 1 mm.
Lp: runkokuoneen länsiportaalin eteläpielestä 3 m itään, 1.krs.
- :67 Kirjanhela, pronssia, ei nahanjäänteitä, niitti rautaa. Helan etupuolella ihmiskasvot en façade, jonka ympärillä kasviaiheita.
Helan mitat 27 x 9,5 x 5 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 1,5 mm koilliseen, 1.krs.
- :68 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, niitti rautaa. Kiinnitysrenkaan alapuolella kolme pientä ympyrää, sen alapuolella kuva-aiheena mahdollisesti oikealle katsova madonna lapsineen.
Helan mitat 25 x 8,5 x 4 mm. Nahan mitat 18 x 14 x 2 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 1,5 m itäkaakkoon, 2.krs.
- :69 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa,niitti rautaa. Kiinnitysrenkaan alapuolella kolme heikosti erottuvaa pientympyrää, sen alapuolella kuva-aiheena mahdollisesti oikealle katsova madonna lapsineen.
Helan mitat 27 x 8 x 5 mm. Nahan mitat 21 x 10 x 2 mm (nahan helan sisällä oleva osa taitettu kaksinkerroin),
Lp: Salvoshauta 1, 3.krs.
- :70 Kirjanhelan aluslevy, pronssia, avaimenreiän muotoinen.
Mitat 21 x 10,5 x 1 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 3 m pohjoiseen, 1 krs.
- :71 Kirjanhela, pronssia, jossa isohko pala kaksinkertaista nahkahihnaa. Kiinnitysrenkaan alapuolella helmisauva-aihe, sen alapuolella sydänkuvio.
Helan mitat 23,5 x 9,5 x 5 mm. Nahan mitat 43 x 18 x 4 mm.
Lp: kuorin eteläikkunan länsipielestä 0,5 m luoteeseen.

- :72 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, niitti rautaa. Kiinnitysrenkaan alapuolella pyörölista, sen alapuolella kuva-aiheena profiilissa oleva istuva, oikealle katsova lapsi (putto), joka puhalttaa huiluun (?). Helan mitat 26 x 8 x 5 mm. Nahan mitat 19 x 7,5 x 1 mm. Lp: kuori-ikkunan pohjoispuolelta 2 m luoteeseen, 1.krs.
- :73 Kirjanhela, pronssia, jossa isohko pala nahkahihnaa, niitti helan keskellä, rautaa. Koristeena kasviaihetta (päältäpäin nähty akantuslehti ?). Helan mitat 37 x 11,5 x 5 mm. Nahan mitat 52 x 18 x 2 mm. Lp: runkokuoneen lounaispilarista 1 m eteläkaakkoon, pinta.
- :74 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, niitti rautaa. Kiinnitysrenkaan alapuolella 3-4 pientä koristeypyrää, niiden alapuolella koristeaiheena akantuslehti. Helan mitat 33,5 x 10 x 5 mm. Nahan mitat 18 x 14 x 3 mm. Lp: salvoshaudan 4 itäosa, 5.krs.
- :75 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, takalevy katkennut niitinreiän kohdalta, niitti rautaa. Koristeaiheena yläosassa ruudutettu simpukka, alaosan koristelun peittää niitin ruoste. Helan mitat 25,5 x 9,5 x 4,5 mm. Nahan mitat 6 x 13 x 3 mm. Lp: eteläisestä kuoripilasterista 1,5 m pohjoiseen, 2.krs.
- :76 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, niitti rautaa. Kiinnitysrenkaan alapuolella kuva-aiheena ihmisen pää en façade, josta lähtee säteitä, sen alapuolella kaksi symmetristä kaariaihetta. Helan mitat 25 x 9 x 4 mm. Nahan mitat 19 x 10 x 2 mm. Lp: holvihauta A.
- :77 Kirjanhela, pronssia, jossa isohko pala nahkahihnaa, kiinnitysniitti rautaa, myös nahan toisessa päässä niitti jäljellä. Kiinnitysrenkaan alapuolella kuva-aiheena ihmisen pää en façade, jonka ympärillä epäselviä koristeaiheita. Helan mitat 26 x 11 x 6,5 mm. Nahan mitat 35 x 14 x 3 mm. Lp: kuorin eteläikkunan itäpuolelta 2 m koilliseen, 3.krs.

- :78 Kirjanhela, pronssia, jossa jälkiä kultauksesta, takana pieni pala nahkahihnaa, ei niittiä. Koristeaiheena lyyrainen kaariaihe, jonka alapuolella ruusuke.
Helan mitat 25 x 9 x 3,5 mm. Nahan mitat n. 7 x 7 x 1 mm.
Lp: runkokuoneen luoteispilarista 3 m itäkaakkoon.
- :79 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, takaosa katkennut niitinreiän kohdalta, niitti rautaa.
Kuva-aiheena kaksi toisiinsa päin kääntyneitä ihmishahmoa.
Helan mitat 29 x 9 x 7 mm. Nahan mitat 24 x 11 x 3 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 1,5 m koilliseen, 1.krs.
- :80 Kirjanhela, pronssia, takalevy sekundaarinen, irrallinen, helan ja takalevyn välissä pala nahkahihnaa, niitti pronssia. Helan kuva-aiheena nainen, joka oikeassa kädessään pitää ankkuria ja vasemmassa, puolittain ylösnostetussa, jotain muuta esinettä.
Helan mitat 36 x 10,5 x 3 mm. Takalevyn mitat 34 x 11 x 0,5 mm.
Nahan mitat 21 x 14 x 2,5 mm.
Lp: holvihauta C, 3.krs.
- :81 Kirjanhela, kullattua pronssia tai messinkiä, jossa pala nahkahihnaa, niitti rautaa. Koristeaiheena sydänkuvio.
Helan mitat 25 x 10 x 4,5 mm. Nahan mitat 15,5 x 16 x 2 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5 m länsilounaaseen, 2.krs.
- :82 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, niitti rautaa. Kiinnityssilmukan alla kaksi poikittaista listaa, joiden välissä helmisauva, näiden alapuolella koristeaiheena simpukka, jonka pinta koristettu rihlatuin pyörölistoin.
Helan mitat 26 x 10,5 x 5 mm. Nahan mitat 12 x 11 x 2 mm.
Lp: holvihauta B, 2.krs.
- :83 Kirjanhela, pronssia, jossa isohko pala nahkahihnaa, nahka osaksi kaksinkertainen, niitti rautaa. Kuva-aiheena oikealle katsova putto, joka puhalttaa torveen.
Helan mitat 27 x 11 x 5 mm. Nahan mitat 49 x 15,5 x 2 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 2,5 m etelälounaaseen.
2. krs.

- :84 Kirjanhela, pronssia, jossa pieni pala nahkahihnaa, niitti keskellä helaa, rautaa. Koristeaiheena päältäpäin nähty akantuslehti.
Helan mitat 31,5 x 9 x 5 mm. Nahan mitat 5 x 9 x 2 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 1 m eteläkaakkoon, pinta.
- :85 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, niitti katkenut, rautaa. Kuva-aiheena miehenpää voimakkaasti esiintyönä reliefinä, sen ympärillä kasvi(?)koristelua.
Helan mitat 25,5 x 9 x 7,5 mm. Nahan mitat 26 x 11 x 1,5 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 4 m länsilounaaseen, 1.krs.
- :86 Kirjanhela, pronssia, jossa pieni pala nahkahihnaa, niitti rautaa. Kiinnityssilmukan alapuolella rihlattu poikkilista, sen alapuolella simpukka-aihe, joka koristettu rihlatuain listoin. Helan mitat 23 x 9 x 6,5 mm. Nahan mitat 11 x 7 x 2 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 3 m pohjoiseen, 1.krs.
- :87 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, niitti rautaa. Koristeaiheena kiinnityssilmukan alapuolella poikkilista, sen alapuolella kaksi symmetristä kaariaihetta.
Helan mitat 21 x 8 x 4 mm. Nahan mitat 15 x 21 x 1,5 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 1,5 m koilliseen, 1.krs.
- :88 Kirjanhela, pronssia, jossa kokonaisena säilynyt nahkahihna, nahassa niitinjälki kirjankantta varten. Koristeaiheena päältäpäin nähty akantuslehti.
Helan mitat 35 x 10 x 5 mm. Nahan mitat 51 x 16 x 2 mm.
Lp: Marja Terttu Knapaksen 22.4.1983 sakariston länsimuurin komerosta sen puhdistamisen aikana löytämä.
- :89 Kirjanhela, pronssia, jossa pala nahkahihnaa, niitti rautaa. Koristeaiheena yksinkertainen kaariaihe silmukan alapuolella.
Helan mitat 21 x 7 x 4,5 mm. Nahan mitat 12 x 13 x 1,5 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5,5 m länsilounaaseen, 2.krs.
- :90 Nappi, pronssia, kaksikuorinen, linssimäinen, koristelematon, takana silmukka, sen vieressä reikä.
Mitat \emptyset 19 mm, paksuus ilman silmukkaa 8 mm, silmukan kanssa 15 mm. Lp: kuori-ikkunan keskeltä 2 m länteen, 2.krs.

- :91 Nappi, hopeaa, yksikuorinen, jonkin verran kupera, koristamaton, takana silmukka hiukan sivussa keskipisteestä. Mitat \emptyset 12,5 mm, paksuus ilman silmukkaa 2 mm, silmukan kanssa 4,5 mm.
Lp: kuorin eteläikkunan länsipielestä 0,5 m luoteeseen, 1.krs.
- :92 Nappi, pronssia, kaksikuorinen, takaosa hiukan, etuosa voimakkaasti kupera, koristamaton, takaosan silmukka hävinnyt. Mitat \emptyset 19 mm, paksuus 8 mm.
Lp: runkokuoneen luoteisnurkka, 1.krs.
- :93 Nappi, pronssia, kaksikuorinen, takaosa litistynyt, silmukka hävinnyt. Etuosa koristettu reliefinä triskeleaiheella, jonka ulkopuolella kolme kaariaihetta ja keskellä viisilehtinen kukka.
Mitat \emptyset 17,5 mm, paksuus 4 mm.
Lp: holvihauta C, 3.krs.
- :94 Nappi, pronssia, pyöreä levy, jonka taakse juotettu kiinnityssilmukka, koristamaton.
Mitat \emptyset 13,5 mm, paksuus silmukan kanssa 7,5 mm.
Lp: runkokuoneen luoteisnurkka 1. krs.
- :95 Nappi, pronssia, linssimäinen, ontto, yhtenä osana valettu, koristamaton, takana silmukka, jonka moelmin puolin reikä. Mitat \emptyset 17 mm, paksuus ilman silmukkaa 9 mm, silmukan kanssa 16 mm.
Lp: salvoshauta 2, 3.krs.
- :96 Nappi, tinaa, mansettityyppiä, aluslevy puoliksi murtunut rikki, välipiena poikkileikkaukseltaan pyöreä. Päällyslevy koristettu keskeltä kuusilehtisellä kukalla, reunaa kiertää helmisauva.
Mitat: päällyslevyn \emptyset 14 mm, paksuus 3 mm, aluslevyn \emptyset 13 mm, paksuus 1,5 mm, välipienen paksuus 3 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 2 m koilliseen.
- :97 Nappi, pronssia, linssimäinen, etuosa hiukan kuperampi kuin takaosa, valettu yhtenä kappaleena, takana silmukka,

97 jatk. jonka vieressä reikä, koristamaton.

Mitat: \emptyset 20 mm, paksuus ilman silmukkaa 6 mm, silmukan kanssa 15 mm.

Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5,5 m länsilounaaseen, 4.krs.

:98 Nappi, pronssia, pyöreä levy, joka valettu samana kappaleena silmukan kanssa. Koristeltu reunaa kiertävällä rihlatulla nauhallalla, sen sisäpuolella maljamainen syvennys.

Mitat: \emptyset 18,5 mm, paksuus silmukan kanssa 9,5 mm.

Lp: eteläisestä kuoripilasterista 4 m luoteeseen, 2.krs.

:99 Nappi, tinaa tai lyijyä, pyöreä levy, jonka reunat kääntyvät alaspäin siten, että alapinta on hiukan kovera, valettu yhtenä kappaleena silmukan kanssa, etuosan pinta tasainen, koristamaton.

Mitat: \emptyset 26 mm, paksuus ilman silmukkaa 3 mm, silmukan kanssa 11 mm.

Lp: kuorin eteläikkunan keskeltä 1 m pohjoiseen, 1.krs.

:100 Napin katkelma, pronssia, ainoastaan etuosan kuori säilynyt, ollut kaksikuorinen, kuoret liitetty yhteen juottamalla. Muoto kupera, ei koristelua.

Mitat: \emptyset 17 mm, paksuus 4 mm.

Lp: runkokuoneen länsiportaalin eteläpielestä 2 m itäkaakkoon, 1.krs.

:101 Nappi, luuta, etuosa kupera, takaosa sileä, kaksi langanreikää. Mitat: \emptyset 26 mm, paksuus 9 mm.

Lp: runkokuoneen länsiportaalin eteläpielestä 3 m itään, 1.krs.

:102 Napin katkelma, pronssia, puoleta napista hävinnyt, ollut ratasmainen, kehän keskellä pyöreäpohjainen ura, nelipäinen. Mitat: \emptyset 16 mm, paksuus 1,5 mm.

Lp: eteläisestä kuoripilasterista 1,5 m koilliseen, 1.krs.

:103 Nappi, pronssia, pyöreä levy, valettu yhtenä kappaleena silmukan kanssa, koristamaton.

Mitat: \emptyset 18,5 mm, paksuus silmukan kanssa 10 mm.

Lp: runkokuoneen länsiportaalin eteläpielestä 3 m itään, 1.krs.

- :104 Nappi, pronssia, pyöreä levy, valettu yhtenä kappaleena silmukan kanssa, koristamaton.
Mitat: \emptyset 18 mm, paksuus silmukan kanssa 8 mm.
Lp: runkokuoneen länsiportaalin eteläpielestä 3 m itään, 1.krs.
- :105 Napin katkelma, tinaa tai lyijyä, ollut pyöreä levy, jonka reunat kaartuvat alaspäin siten, että levyn alaosa on kovera, levystä noin 2/3 murtunut pois, valettu yhtenä kappaleena silmukan kanssa, ei koristelua.
Mitat: 26,5 x 26 x 21 mm, levyn paksuus 4 mm, silmukan kanssa 12 mm.
Lp: salvoshauta 1, 3.krs.
- :106 Nappi, messinkiä. pyöreä levy, joka valettu yhdenä kappaleena silmukan kanssa. Koristeltu reunaa kiertävällä helmi-sauvalla, jonka sisäpuolella maljamainen syvennys, messinginkiiltoa jäljellä.
Mitat: \emptyset 18 mm, paksuus silmukan kanssa 8 mm.
Lp: holvihauta C, 3.krs.
- :107 Nappi, hopeaa (?), pyöreä levy, jonka taakse juotettu silmukka. Levyn pinta sileä, reunat hiukan viistetty, ei koristelua. Mitat: \emptyset 14 mm, paksuus silmukan kanssa 8 mm.
Lp: holvihaudan C kaakkoisosa, 2.krs.
- :108 Napin ulkokuori, kullattua pronssia, takaosa liimajäljistä päätellen ollut mahdollisesti puuta. Koristeltu kuoren peittäväällä auringonkehräaiheella, jonka keskellä kuuden pyöreän nystyrän muodostama kehä ja sen sisäpuolella ympyrälista.
Mitat: \emptyset 19 mm, paksuus 5 mm.
Lp: holvihauta C, 4.krs.
- :109 Nappi, pronssia, linssimäinen, ontto, etupuoli hiukan kupe-rampi kuin takaosa, nappiin juotettu silmukka vääntynyt, sen vieressä reikiä. Koristamaton.
Mitat: \emptyset 17 mm, paksuus ilman silmukkaa 5 mm, silmukan kanssa 10 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 3 m koillsieen, 1.krs.

- :110 Nappi, pronssia, kaksikuorinen, linssimäinen, etuosa kupe-rampi kuin takaosa, silmukka juotettu kiinni takaosaan. Ei koristelua.
Mitat: \emptyset 22 mm, paksuus ilman silmukkaa 9 mm, silmukan kanssa 17 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 4 m itäkoilliseen. 1.krs.
- :111 Nappi, etuosa kullattua pronssia, sisus ja takaosa puuta, silmukka puuttuu. Koristeluna viisisakarainen tähti, jota sakaroiden kärkiin asti kiertää viisi helmisauvakehää, raunoissa rytmisesti toistuvia palmetti- ja kaariaiheita.
Mitat: \emptyset 19 mm, paksuus 7 mm.
Lp: kuorin eteläikkunan itäpielestä 2 m pohjoiseen, 2.krs.
- ;112 Nappi, tinaa tai lyijyä, kupera levy, jonka reunat murtuil-leet, samoin silmukka katkennut osittain. Ei koristelua.
Mitat: \emptyset 28 mm, paksuus silmukanjäännöksen kanssa 7 mm.
Lp: eteläisen kuoripilasterin luoteisnurkasta 2,5 m poh-joiseen, 4.krs.
- :113 Nappi, tinaa, levy joka valettu yhdessä katkenneen silmu-kan kanssa, silmukkatapin molemmin puolin valusauman jäl-kiä. Koristeltu tasavartisella ristillä, joka muodostettu kahdeksasta pareittain asetetusta koholistasta. Reunaa kiertää helmisauva. Levy voimakkaasti vääntyillyt.
Mitat: \emptyset 16 mm, paksuus silmukan kanssa 6 mm.
Lp: kuori-ikkunan eteläpielestä 4 m länteen, 3.krs.
- :114 Napin takaosa, pronssia, kuulunut kaksikuoriseen nappiin, silmukka irronnut, voimakkaasti kupera, osaksi vääntynyt.
Mitat: 16,5 x 9 mm, paksuus 6 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 3 m etelälounaaseen, 2.krs.
- :115 Nappi, pronssia, levy, joka on valettu yhtenä kappaleena silmukan kanssa. Koristettu levyn keskellä olevalla moni-mutkaisella kukkaruusukkeella.
Mitat: \emptyset 19 mm, paksuus silmukan kanssa 9 mm.
Lp: kuorin eteläikkunan länsipielestä 1,5 m luoteeseen, 2.krs.

- :116 Nappi, pronssia, etupuolelta kovera levy, jonka kanssa yhtenä kappaleena valettu silmukka hävinnyt. Levyn keskellä koristeena upotettu ruusukeaihe.
Mitat: \emptyset 16,5 mm, paksuus silmukanjäännöksen kanssa 3 mm.
Lp: kuorin eteläikkunan itäpielestä 3 m pohjoiskoilliseen, 3.krs.
- :117 Ketjua, hopeaa. Ketjun renkaat koottu hopealankaspiraaleista, joissa on noin 5 kierrosta, yhteensä renkaita on 92 kpl, renkaiden läpimitta noin 3,5 mm, paksuus 2-2,5 mm. Ketjun pituus 221 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 4 m eteläkaakkoon, pinta.
- :118 Hakasen kiinnitysosa, pronssia, varras poikkileikkaukseltaan pyöreä. Mitat 12 x 8 mm, vartaan paksuus 1,0 mm.
Lp: holvihauta C, tiililattian päältä.
- :119 Hakasen koukkuosa, pronssia, vartaan poikkileikkaus hiukan särmikäs, koukkuosa vääntynyt.
Miata: 10 x 8,5 mm, vartaan paksuus 1,0 mm.
Lp:
- :120 Hakasen kiinnitysosa, pronssia, 8-muotoinen, vartaan poikkileikkaus pyöreä.
Mitat: 18 x 10,5 mm, vartaan paksuus 1,8 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5,5 m länsilounaaseen, 4.krs.
- :121 Hakasen koukkuosa, pronssia, vartaan poikkileikkaus pyöreä.
Mitat: 12,5 x 10,5 mm, vartaan paksuus 1,0 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilarista 3 m koilliseen haudan pohja.
- :122 Hakasen kiinnitysosa, pronssia, vartaan poikkileikkaus pyöreän neliömäinen.
Mitat: 11 x 8 mm, vartaan paksuus 0,9 mm.
Lp: sakariston oven länsipielestä 4,5 m lounaaseen.
- :123 Hakasen kiinnitysosa, pronssia, vartaan poikkileikkaus pyöreä.
Mitat: 13,5 x 9,5 mm, vartaan paksuus 1,0 mm.
Lp: salvoshauta 6, 1.krs.

- :124 Rengas, pronssia, avonainen, vartaan poikkileikkaus pyöreä.
Mitat: 13,5 x 9,5 mm, vartaan paksuus 1,0 mm.
Lp: salvoshauta 6, 1.krs.
- :125 Rengas, pronssia, avonainen, vartaan poikkileikkaus pyöreä.
Mitat: Ø 8 mm, vartaan paksuus 1,3 mm.
Lp: pohjoisen kuoripilasterin läheltä.
- :126 Rengas, pronssia, umpinainen, vartaan poikkileikkaus litteä.
Mitat: Ø 14 mm, vartaan mitat 1,9 x 1,2 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5 m lounaaseen, 1.krs.
- :127 Rengas, tinaa?, umpinainen, vartaan poikkileikkaus litteä suorakulmio.
Mitat: Ø 27 mm, varras 3,5 x 1,5 mm.
Lp: holvihauta C, 1.krs.
- :128 Rengas, rautaa, avonainen, vartaan poikkileikkaus neliömäinen.
Mitat: Ø 14,5 mm, varras 2 x 2 mm.
Lp: runkokuoneen länsiosaa.
- :129 Pronssispiraalia, 1 kpl, seitsenkierteinen, vartaan poikkileikkaus pyöreä, spiraalin sisällä kangasjäännöstä.
Mitat: pituus 12 mm, paksuus 6-7 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 3 m pohjoiskoilliseen, 3.krs.
- :130 Pronssispiraalia, 1 kpl, kuusikierteinen, vartaan poikkileikkaus pyöreän neliömäinen.
Mitat: pituus 9 mm, paksuus 5 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 2 m etelään.
- :313 Pronssispiraalia, 1 kpl, nelikierteinen, vartaan poikkileikkaus pyöreä, spiraalin sisällä kankaanjäännöstä.
Mitat: pituus 6 mm, paksuus 6 mm.
Lp: kuori-ikkunan eteläpielestä 2 m länteen, 2. krs.
- :132 Hela, stanssattu ohuesta kupari (?) levystä, neliömäinen, kaksi nurkkaa murtunut pois, keskellä reikä, koristeena neliömäisiä sisäkkäisiä uria ja kohoutumia.
Mitat: 16 x 15 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 1,5 m itäkaakkoon, 2.krs.

- :133 Kellomainen esine, jossa kiinni ketjua kiinnitysrenkaineen. "kellon" reunat leikattu liuskoiksi, kiinnityssäpin ympärillä neljä reikää. Ketjun lenkit jossain määrin 8-muotoisia. Mitat: "kello" 29 x 27 x 14 mm, ketju ilman kiinnityslenkejä 84 mm, lenkkien kanssa 111 mm pitkä.
Lp: holvihauta A.
- :134 Kakkulat, toinen linssinrenkas irronnut, mutta osaksi säilynyt, linssit hävinneet. Linssinrenkaan muoto soikea, nenäosa kolmiomainen.
Mitat: varras 3,5 x 1,5 mm, linssirengas 38 x 31 mm, nenäosan leveys 19 mm.
Lp: salvoshaudan 3 eteläosa, 4.krs.
- :135 Koru, hyönteisen muotoinen, selässä ja peitinsiivissä vaaleansinistä ja tummanruskeaa emaliupotusta.
Mitat: 17 x 14 x 1,5 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 4 m luoteeseen, 2.krs.
- :136 Lasihelmi, sininen, ei aivan pyöreä, josta lähtee kaksi metallilankaa, jotka muodostavat suoran kulman. Langat upotettu lasiin siten, että päät tulevat ulos helmen toiselta puolelta.
Mitat: helmi 12,5 x 11,5 mm, langat ennen taitetta 24 mm, taitteen jälkeen 45 ja 43 mm, vartaan paksuus 0,9 mm.
Lp: eteläisen kuori-ikkunan itäpielestä 1,5 m pohjoiskoilliseen, 3.krs.
- :137 Jääkenkä, rautaa, kolmiteräinen, terät työntyvät tylppinä piikkeinä alusraudasta.
Mitat: 82 x 73 x 18
Lp: salvoshauta 6, 4.krs.
- :138 Ankkuriraudan yläosa, rautaa.
Mitat: 62 x 23 x 14 mm.
Lp: salvoshauta 2.
- :139 Sulanutta metallia, 1 kpl
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 3 m länsilounaaseen.
2. krs.

- :140 Sulanutta metallia, 2 kpl.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5 m lounaaseen, 1 krs.
- :141 Sulanutta metallia, 2 kpl.
Lp: salvoshaudan 6 eteläosa, 3. krs.
- :142 Prikka, rautaa, suorakulmainen, keskellä reikä.
Mitat: 49,5 x 13 x 1 mm, reiän \emptyset 5 mm.
Lp: runkokuoneen luoteispilasterista 2 m eteläkaakkoon, 1.krs.
- :143 Sulanutta metallia, 2 kpl.
Lp: sakariston kellarin länsipuolelta, pinnasta.
- :144 Metallilevyä, 1 kpl kuparia ?
Mitat: 20 x 9 x 0,5 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 1 m luoteeseen, 4.krs.
- :145 Sulanutta metallia, 1 kpl
Lp: salvoshauta 6, 1.krs.
- :146 Silmukkapäinen neula, rautaa, vartaan poikkileikkaus pyöreä, silmukka litteä.
Mitat: pituus 17 mm, vartaan paksuus 2 mm, silmukan \emptyset 5 mm.
Lp: holvihauta C, 4.krs.
- :147 Lyijypala, luoti (?)
Mitat 16 x 13 x 11 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 2 m pohjoiseen, 1.krs.
- :148 Haarapäinen rautaesine.
Mitat 75 x 18 x 8 mm.
Lp: sakariston oven länsipielestä 3 m lounaaseen, 2.krs.
- :149 Sulanutta metallia, 1 kpl.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 4 m länsilounaaseen, 1.krs.
- :150 Sulanutta metallia, 1 kpl.
Lp: salvoshaudan 6 lounaisosa, 3.krs.

- :151 Metallilevyn palanen, lyijyä, hiukan harjava.
Mitat: 18,5 x 9 x 0,4 mm.
Lp: runkokuoneen luoteispilasterista 2 m itäkaakkoon, 1.krs.
- :152 Metallilevyn paloja, 5 kpl.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 1,5 m luoteeseen, 1.krs.
- :153 Metallilevyn palanen, kaksinkerroin taitettu.
Mitat: 20 x 16 x 4 mm.
Lp: salvoshaudan 6 lounaisosa, 3.krs.
- :154 Metallilevyn paloja, 2 kpl.
Lp: salvoshauta 3, 5.krs.
- :155 Metallinpala, johon kiinnittynyt karvaa.
Mitat: 45 x 18 x 8 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 2,5 m etelälounaaseen, 2.krs.
- :156 Sulanutta metallia, 1 kpl
Lp: runkokuoneen luoteispilasterista 2 m itäkaakkoon, 1.krs.
- :157 Metallilevy, rautaa, suorakulmainen, molemmissa päissä reikä.
Mitat: 50 x 13,5 x 1 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 3,5 m koilliseen, 1.krs.
- :158 Sulanutta metallia, 4 kpl.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 2,5 m etelään, 2.krs.
- :159 Kierrettyä pronssivarrasta, 1 kpl, päässä pitkänomainen silmukka. Mitat: 42 x 2,5 mm, vartaan paksuus 1,3 mm.
Lp: kuori-ikkunan pohjoispielestä 2 m länteen, 2.krs.
- :160 Sulanutta metallia, 3 kpl.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 1,5 m lounaaseen, 3.krs.
- :161 Sulanutta metallia, 5 kpl.
Lp: runkokuoneen länsiosa.

- :162 Sulanutta metallia, 1 kpl.
Lp: sakairston oven länsipielestä 4-5 m lounaaseen.
- :163 Metallilevyn palanen, taivutettu kaksinkerroin.
Mitat: 17 x 10 x 2,5 mm.
Lp: salvoshaudan 1 keskiosa, 3.krs.
- :164 Metallilevyn palanen, taivutettu kolminkerroin.
Mitat: 24 x 11 x 4 mm.
Lp: holvihauta C, 3. krs.
- :165 Sulanutta metallia, 2 kpl.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 2,5 m etelälounaaseen, 2 krs.
- :166 Sulanutta metallia, 5 kpl
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 4 m luoteeseen, 2.krs.
- :167 Sulanutta metallia, 5 kpl.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5,5 m länsilounaaseen, 4.krs.
- :168 Metallilevy, soikea.
Mitat: 13,5 x 12 x 1,5 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5,5 m länsilounaaseen, 4.krs.
- :169 Sulanutta metallia, 2 kpl.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 4 m länsilounaaseen,2.krs.
- :170 Sulanutta metallia, 8 kpl.
LP: pohjoisen kuoripilasterin läheltä.
- :171 Liitupiipun pesä ja osa vartta, hollantilaista tyyppiä, varren katkoskohdassa hopeinen holkki.
Mitat: pesän korkeus 30 mm, pesän suun läpimitta 17 mm, varren pituus noin 55 mm, paksuus 7,5 mm, holkin pituus 25 mm, paksuus 10 mm.
Lp: salvoshaudan 4 länsiosa, 3.krs.

- :172 Ikkunan lyijypuitetta, 2 kpl.
Lp: holvihauta C, 2.krs.
- :173 Ikkunan lyijypuitetta, 1 kpl.
Lp: sakariston oven itäpielestä 2 m kaakkoon.
- :174 Ikkunan lyijypuitetta, 3 kpl.
Lp: kuorin eteläikkunan itäpielestä 1 m pohjoiseen.
- :175 Ikkunan lyijypuitetta, 4 kpl.
Lp: kuori-ikkunan pohjoispielestä 2 m länteen, 2.krs.
- :176 Helmi, mustaa lasimassaa, reiän ympärökset fasetoitu.
Mitat: 11 x 9 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 4 m länsilounaaseen, 2.krs.
- :177 Helmi, vaaleansinistä lasimassaa.
Mitat: 10,5 x 8 mm.
Lp: salvoshaudan 6 lounaisosa, 4.krs.
- :178 Helmiä, 6 kpl, vaaleansinistä lasimassaa, fasetoitu kymmentahkoisiksi.
Mitat: noin 11 x 8 mm.
Lp: salvoshaudan 6 lounaisosa, 4. krs.
- :179 Helmi, mustaksi maalattua puuta, soikiomainen.
Mitat: 21 x 16 mm.
Lp: salvoshauta 6, 3.krs.
- :180 Helmi, mustaksi maalattua puuta, soikiomainen.
Mitat: 21,5 x 15 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 2,5 m pohjoiskoilliseen, 1.krs.
- :181 Helmi, mustaksi maalattua puuta, soikiomainen.
Mitat: 23 x 15 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 3 m koilliseen.

- :182 Helmiä, 4 kpl, mustaksi maalattua puuta, soikiomaisia.
Mitat: 23 x 15 mm, 24 x 15 mm, 23 x 15 mm ja 20,5 x 13 mm.
Lp: salvoshauta 6, 1.krs.
- :183 Helmi, mustaksi maalattua puuta, soikiomainen.
Mitat: 20 x 15 mm.
Lp: runkokuoneen länsiosa.
- :184: Helmi, vaaleansinistä lasimassaa.
Mitat: 2,5 x 2,1 mm.
Lp: kuori-ikkunan eteläpielestä 2 m lounaaseen, 2.krs.
- :185 Helmen katkelma, murtunut reiän kohdalta, siniharmaata lasia.
Mitat: 12 x 9 x 6 mm.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 5 m länsiluoteeseen, 2.krs.
- :186 Helmi, sinistä, läpikuultamatonta lasimassaa.
Mitat: 11,5 x 9 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5,5 m länsilounaaseen, 4.krs.
- :187 Helmi, sinistä lasimassaa.
Mitat: 4 x 3 mm.
Lp: salvoshauta 6, 3.krs.
- :188 Helmi, sinistä lasimassaa.
Mitat: 5,5 x 4,5 mm.
Lp: kuori-ikkunan keskeltä 2 m länteen, 2.krs.
- :189 Helmi, sinistä lasimassaa.
Mitat: 9 x 9 mm.
Lp: salvoshaudan 6 lounaisosa, 3.krs.
- :190 Helmiä, 6 kpl, fasetoitu kymmentahkoisiksi, sinistä lasimassaa. Mitat 11-12 x 8-9 mm.
Lp: salvoshaudan 6 lounaisosa, 3.krs.
- :191 Helmi, maidonväristä lasimassaa.
Mitat: 10 x 8 mm.
Lp: salvoshaudan 6 lounaisosa, 3. krs.

- :192 Helmiä, 4 kpl, maidonväristä lasimassaa.
Mitat: 11-12 x 10-11 mm.
Lp: salvoshaudan 6 lounaisosa, 3.krs.
- :193 Helmiä, 3 kpl, harmaata lasimassaa.
Mitat: 9-10 x 8-9 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5,5 m länsilounaaseen, 4.krs.
- :194 Helmi, tummansinistä lasimassaa, fasetoitu kymmentahkoiseksi.
Mitat: 11,5 x 9 mm.
Lp: sakariston oven länsipielestä 2 m lounaaseen, 1.krs.
- :195 Helmi, harmaata lasimassaa, osittain epämuodostunut.
Mitat: 10 x 8 x 9 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 3 m länsilounaaseen, 2.krs.
- :196 Helmi, mustaa lasimassaa, pinta jonkin verran kirjavaa.
Mitat: 9 x 8 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 3 m etelälounaaseen, 2.krs.
- :197 Helmi, kirkasta lasia.
Mitat: 9 x 7 mm.
Lp: holvihauta B, koillisnurkasta 2 m lounaaseen.
- :198 Helmi, punertavaa lasimassaa, pitkänomainen, fasetoitu epäsymmetrisesti kuusitahkoiseksi.
Mitat 6 x 5 x 4 mm.
Lp: Pohjoisesta kuoripilasterista 3 m länsilounaaseen, 2.krs.
- :199 Helmi, kirkasta lasia, fasetoitu kaksitoistatahkoiseksi.
Mitat: 10,5 x 10,5 mm.
Lp: runkokuoneen luoteispilasterista 3,5 m etelään, 1.krs.
- :200 Pullolasia, 1 kpl, ilmeisesti kyljestä, tummanruskeaa.
Mitat: 33 x 29 mm, seinämän paksuus 3-5 mm.
Lp: holvihauta B, 2.krs.'
- :201 Silmälasin linssiä, noin 1/4 koko linssistä, reuna fasetoitu toispuolisesti, mattapintaiseksi.
Mitat: 29 x 19,5 mm, lasin paksuun paksuimmasta kohdasta 1,5 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 3 m länsilounaaseen, 2.krs.

- :202 Silmälasin linssi, noin 1/4 linssistä murtunut pois.
Mitat: \emptyset 31,5 mm, murtumakohdassa 21 mm, lasin paksuus paksuimmasta kohdasta 3 mm.
Lp: runkokuoneen lounaispilasterista 2 m itäkaakkoon, 1.krs.
- :203 Juomalasia tai pikaria, 2 framenttia, kirkasta, sisäpinta kiiltävä, ulkopinta matta, jossa "kilpikonnakuviointia".
Mitat: 23,5 x 24,5 mm, paksuus 1,5 mm
25 x 12,5 mm, paksuus 2 mm.
Lp: salvoshauta 6, 1.krs.
- :204 Ikkunalasia, 5 fragmenttia.
Lp: kuorin eteläikkunan edestä, 1.krs.
- :205 Ikkunalasia, 10 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 1, 4.krs.
- :206 Ikkunalasia, 39 fragmenttia.
Lp: kuori-ikkunan keskeltä 2 m länteen, 2.krs.
- :207 Ikkunalasia, 38 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 2, 4.krs.
- :208 Ikkunalasia, 10 fragmenttia.
Lp: kuori-ikkunasta 2 m länsilounaaseen, 2.krs.
- :209 Ikkunalasia, 8 fragmenttia.
Lp: kuorin eteläikkunan itäpielestä 1,5 m pohjoiseen, 4.krs.
- :210 Ikkunalasia, 30 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 2, 4.krs.
- :211 Ikkunalasia, 11 fragmenttia.
Lp: kuori-ikkunasta 2 m länteen, 2.krs.
- :212 Ikkunalasia, 15 fragmenttia.
Lp: kuori-ikkunan edestä.

- :213 Ikkunalasia, 33 fragmenttia.
Lp: kuori-ikkunasta 2 m lounaaseen, 2.krs.
- :214 Ikkunalasia, 12 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 1, 5.krs.
- :215 Ikkunalasia, 8 fragmenttia.
Lp: holvihauta A, 5.krs, läheltä kalliopintaa.
- :216 Ikkunalasia, 27 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 2, 3.krs.
- :217 Ikkunalasia, 44 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 2, 3.krs.
- :218 Ikkunalasia, 3 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 2, 3.krs.
- :219 Ikkunalasia, 41 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 2, 3.krs.
- :220 Ikkunalasia, 12 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 2, 3.krs.
- :221 Ikkunalasia, 7 fragementtia.
Lp: salvoshauta 2, 3.krs.
- :222 Ikkunalasia, 9 fragmenttia.
Lp: eteläisestä kuoripilasterista 2 m pohjoiseen, 2.krs.
- :223 Ikkunalasia, 14 fragmenttia.
Lp: kuori-ikkunan eteläpielestä 1,5 m lounaaseen, 4.krs.
- 224: Ikkunalasia, 14 fragmenttia.
Lp: kuori-ikkunasta 3 m länteen.
- :225 Ikkunalasia, 5 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 1, 3.krs.

- :226 Ikkunalasia, 31 fragmenttia.
Lp: sakariston ulko-oven edestä mahdollisen alttarin kohdalta.
- :227 Ikkunalasia, 12 fragmenttia.
Lp: sakariston kellariholvin länsipuolelta.
- :228 Ikkunalasia, 6 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 1, 3.krs.
- :229 Ikkunalasia, 1 fragmentti.
Lp: runkokuoneen länsiportaalin eteläpielestä 1,5 m itäkaakkoon, 1.krs.
- :230 Ikkunalasia, 3 fragmenttia.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 2 m etelään, 3.krs.
- :231 Ikkunalasia, 2 fragmenttia.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 5 m lounaaseen, 1.krs.
- :232 Ikkunalasia, 1 fragmentti.
Lp: kuorin eteläikkunasta 1,5 m pohjoiseen.
- :233 Ikkunalasia, 1 fragmentti.
Lp: salvoshauta 6, 1.krs.
- :234 Ikkunalasia, 2 fragmenttia.
Lp: Sakariston oven itäpielestä 2 m kaakkoon.
- :235 Ikkunalasia, 5 fragmenttia.
Lp: salvoshauta 3, 5.krs.
- :236 Ikkunalasia, 8 fragmenttia.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 2,5 m eteläkaakkoon, 4.krs.
- :237 Ikkunalasia, 5 fragmenttia.
Lp: kuori-ikkunan pohjoispiielestä 3 m länteen.
- :238 Ikkunalasia, 3 fragmenttia.
Lp: kuori-ikkunan eteläpielestä 1 m luoteeseen, 3.krs.

- :239 Ikkunalasia, 3 fragmenttia.
Lp: holvihauta C, 1.krs.
- :240 Ikkunalasia, 4 fragmenttia.
Lp: kuorin eteläikkunan länsipielestä 4 m pohjoiseen, 3.krs.
- :241 Ikkunalasia, 3 fragmenttia.
Lp: kuorin eteläikkunan itäpielestä 2 m pohjoiseen, 3.krs.
- :242 Ikkunalasia, 2 fragmenttia.
Lp: runkokuoneen luoteisnurkka, 1.krs.
- :243 Ikkunalasia, 5 fragmenttia.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 1,5 m lounaaseen, 3.krs.
- :244 Ikkunalasia, 1 fragmentti.
Lp: holvihauta C, 3.krs.
- :245 Kalan selkänivel.
Lp:sakariston oven länsipielestä 4-5 m lounaaseen.
- :246 Tuluspiitä, 1 palanen.
Mitat: 16 x 12 x 4 mm.
Lp: salvoshauta 2, 4.krs.
- :247 Upokkaan (?) katkelma, reunaosa, ulkopinnassa kuonaa.
Mitat: 35 x 20 mm, seinämän paksuus 4,5 mm.
Lp: pohjoisesta kuoripilasterista 2 m etelään, 3.krs.
- :248 Saviastian katkelma, kylkipala, ulkopintaa peittää osittain metallinhohtoinen, osittain kirkas lasitus, osan ollessa savipinnalla, sisäpintaa peittää kauttaaltaan kirkas lasitus.
Mitat: 47 x 24 mm, seinämän paksuus 5,5 - 7 mm.
Lp: pohjoisen kuoripilasterin länsi- tai eteläpuolelta.
- :249 Arkin kantokahvoja, 2 kpl, rautaa, molemmissa hiukan puujätettä, ei profiloitu, varras poikkileikkaukseltaan pyöreää.
Mitat: 112 x 64 mm, vartaan paksuus 13 mm.
122 , 68 mm, vartaan paksuus 13 x 15 mm.
Lp: runkokuone.

- :250 Arkun kantokahvoja, 3 kpl, rautaa, päät käännetty sivulle, ei profiloitu, vartaan poikkileikkaus pyöreä.
Mitat: 128 x 55 mm, vartaan paksuus 12 mm.
122 x 61 mm, vartaan paksuus 13 mm.
110 x 72 mm, vartaan paksuus 9 mm.
Lp: holvihaudan C luoteisosa, 4.krs.
- :251 Arkun kantokahva, rautaa, mukana puunjätettä, kahva kiinnitetty arkkuun kahdella sinkilällä, kahvan päät käännetty sisään.
Mitat: 115 x 75 mm, vartaan paksuus 19 mm.
Lp: salvoshauta 2, 2,5 m kuori-ikkunasta länteen, 2.krs.
- :252 Arkun koristehela, rautaa, murtunut kahteen osaan.
Mitat: 175 x 103 mm
59 x 57 mm.
Lp: holvihauta A.
- :253 Arkun kantokahvoja, 2 kpl, rautaa, ei profiloitu, varras poikkileikkaukseltaan pyöreää.
Mitat: 123 x 60 mm, vartaan poikkileikkaus 13 mm.
118 x 60 mm, vartaan poikkileikkaus 13 mm.
Lp: runkokuone.
- :254 Arkun koristehela, rautaa.
Mitat: 226 x 105 mm.
Lp: holvihauta A.
- :255 Arkin kantokahva, rautaa, ei profiloitu, varras poikkileikkaukseltaan pyöreä, päät taivutettu sivulle, kiinnitetty arkkuun kahdella sinkilällä, jotka samoin kuin osa arkunlautaa kiinni kahvassa.
Mitat: 138 x 75 mm, vartaan paksuus 11 mm.
Lp: runkokuone.
- :256 Arkin kantokahva, rautaa, päät kiinnitetty sisäänpäin, ei profiloitu, varras poikkileikkaukseltaan pyöreän nelisivuinen. Kahva kiinnitetty arkkuun kahdella sinkilällä, molemmat säilyneet samoin kuin pala arkunlautaa.
Mitat: 125 x 95 mm, vartaan paksuus 16 mm.
Lp: salvoshaudan 1 luoteisosa, 3.krs.

- :257 Arkun kantokahvoja, 2 kpl, rautaa, toinen koristettu keskellä olevalla poikittaisella profiililistalla, toinen sileä, molempien päät käännetty sivulle.
Mitat: 122 x 72 mm, vartaan paksuus 10 mm, listan kohd. 18 mm.
120 x 61 mm, vartaan paksuus 10 mm.
Lp: salvoshauta 6.
- :258 Arkun kantokahva, rautaa, koristettu keskellä olevalla poikittaisella pyöreäharjaisella profiililistalla, jonka molemmin puolin on vartaassa paksunnos. Päät kiinnitetty sivuille, niissä kiinni sinkilät, joilla kahva kiinnitetty arkkuun.
Mitat: 177 x 85 mm, vartaan paksuus 11 mm, listan kohd. 25 mm.
Lp: holvihauta A.
- :259 Arkun kantokahva koristeheloineen, molemmat rautaa, kahva koristettu keskellä olevalla poikittaisella pyöreäharjaisella profiililistalla, jonka molemmin puolin vartaassa paksunnos. Päät käännetty sivulle, niissä kiinni sinkilät, joilla kahva koristehelan läpi kiinnitetty arkkuun. Koristehela fragmentaarinen, ohuesta pellistä tehty, kasviaiheinen. Kahvan mitat: 174 x 80 mm, vartaan paksuus 12 mm, listan kohdalla 18 mm, Koristehelan mitat: 191 x 72 mm.
Lp: holvihauta A.
- :260 Arkun kantokahva koristeheloineen, molemmat rautaa, kahva koristettu keskellä olevalla poikittaisella pyöreäharjaisella profiililistalla, jonka molemmin puolin vartaassa pyöreäharjainen paksunnos. Päät käännetty sivulle, niissä kiinni sinkilät, joilla kahva koristehelan läpi kiinnitetty arkkuun. Koristehela täysin ehjä, ohuesta pellistä tehty, kasviaiheinen.
Kahvan mitat: 165 x 68 mm, vartaan paksuus 9 mm, listan kohdalla 10 mm. Koristehelan mitat: 233 x 112 mm.
Lp: holvihauta A.

- :261 Arkun kantokahva, rautaa, kahva koristettu keskellä olevalla poikittaisella pyöreäharjaisella profiililistalla, jonka molemmin puolin vartaassa paksunnos. Päät käännetty sivulle, toisessa kiinni sinkilä, jolla kahva kiinnitetty arkkuun. Mitat: 153 x 90 x 8 mm, listan kohdalla 18 mm.
Lp: salvoshauta 6.
- :262 Arkun kantokahva, rautaa, keskiosa koristettu poikittaisella pyöreäharjaisella profiililistalla, jonka molemmin puolin vartaassa paksunnos. Päät käännetty sivulle. Mitat: 150 x 88 x 8 mm, listan kohdalla 16 mm.
Lp: länsiportaalin eteläpielestä 2,5 m itään, 1.krs.
- :263 Arkun koristehela, rautaa, toisesta päästä hiukan rikkoutunut, tehty ohuesta pellista, kasviaiheinen. Mitat: 210 x 113 mm.
Lp: holvihauta A.
- :264 Arkun koristehela, rautaa, täysin ehjä, tehty ohuesta pellistä, kasviaiheinen. Mitat: 234 x 111 mm.
Lp: holvihauta A.
- :265 Koristepiikki, rautaa, nuolehterän muotoinen, varren ja lehden välistä lähtee kaksi sirppimäistä, varren suuntaan kaartuvaa terää. Varsi kierretty, sen alapää litistetty, katkennut. Esine kuulunut todennäköisesti rautaisen kynttiläkruunun kehään. Mitat: pituus 148 mm, lehden leveys 14 mm, varren paksuus 8 mm, sivuterien kärkiväli 86 mm.
Lp: kuori-ikkunan keskeltä 2 m länteen, 2.krs.
- :266 Tuppi tai kenkäin, rautaa, suippenee suosasta kärkeen tasaisesti, kärjessä pieni paksunnos. Mitat: 197 x 23 x 14 mm.
Lp: kuori-ikkunan keskeltä 1,5 m länteen, 2.krs.

- :267 Oven hakanen, rautaa, varsi kierretty, pielipää käännetty renkaaksi, siinä kiinni sinkilä. Kuulunut hautaholvin A eteiskammion ja hautakammion väliseen oveen.
Mitat: pirus 140 mm, varren paksuus 13 mm, sinkilän pituus 90 mm.
Lp: holvihauta A.
- :268 Puulapion terävahvistus, rautaa, katkennut terän keskeltä kahtia, toinen puoli hävinnyt. Varsipään uran molemmin puolin kiinnitysreikä, jonkin verran poikkiteräinen.
Mitat: 205 x 60 x 34 mm.
Lp: runkokuoneen länsiosa.
- :269 Laastilapio, puuta, lusikan muotoinen, varresta osa lahonnut pois, perässä ja pesän takana laastijätettä.
Mitat: koko pituus 397 mm, siitä pesä 225 mm, pesän leveys 121 mm, varren mitat 36 x 32 mm.
Lp: runkokuoneen länsiosa.
- :270 Laasti (?) lapio, puuta, pesä hiukan epäsymmetrinen, varren tyvessä oksanreikä.
Mitat: koko pituus 381 mm, siitä pesä 193 mm, pesän leveys 116 mm, varren mitat 30 x 32 mm.
Lp: runkokuoneen lounaisosa, pintapuru.
- :271 Lapion teräosa, puuta, pesä jonkin verran kovera leveys-suunnassa, sivut suorat, veistetty todennäköisesti sahatusta ja höylätystä lankusta. Ks. no 272.
Mitat: koko pituus 552 mm, josta vartta noin 100 mm, pesän leveys 202 mm, varren mitat 44 x 35 mm.
Lp: runkokuoneen länsiosa.
- :272 Lapion varsiosa, puuta, kuulunut n:oon 271, varsi levenee tasaisesti kohden päätä, jossa ei varsinaista kädensijaa.
Mitat: pituus 645 mm, kädensijaosan leveys 66 mm, paksuus 35 mm.
Lp: runkokuoneen länsiosa.

- :273 Lapio, puuta, teräosasta toinen sivu lohjennus pois, toinen, kulunut, terä pitkänomainen, varren päässä reiätön nelisivuinen kädensija, varsi poikkileikkaukseltaan soikea. Mitat: koko pituus 1115 mm, josta terän osuus noin 515 mm, terän leveys 175 mm, varsi 48 x 39 mm, kädensijan leveys 102 mm.
Lp:
- :274 Kynttilänjalka, puuta, puupalikasta veistetty, kynttilänreiät molemmissa päissä, niiden ympäristö hiiltynyt, reikien välissä särmät fasetoitu molemmin puolin kahdesta kohdasta, jalan alla reikä jalkaa varten. Kaikki reiät tehty kairaamalla.
Mitat: 274 x 49 x 33 mm, kynttilänreikien \emptyset n. 20 mm, jalan reiän \emptyset 15 mm.
Lp: eteläsakaran länsiosa, pinta.
- :275 Koristelistan fragmentti, puuta, erittäin kevyt, koristettu kolmioista muodostuvilla neljällä karvileikkausrivillä, joista kaksi pitkin reunoja ja kaksi keskellä.
Mitat: 74 x 37 x 14 mm.
Lp: länsiportaalin läheltä.
- :276 Pääkallon lakiosa ja silmänseudut, juv.
Mitat: 121 x 89 x 60 mm.
Lp: salvoshauta 6, 4.krs.
- :277 Kangasta, kellanruskeaa harvayistä ja ruskeaa tiheäsyistä.
Lp: salvoshauta 6, 3.krs.
- :278 Lakin jäännökset, mukana kullanväristä lankakoristetta.
Lp: holvihaudan B itäosa, miltei tiililattian tasosta.
- :279 Kangasta, tummanruskeaa.
Lp: holvihaudan C eteläosa, 1. krs.
- :280 Kangasta, vaaleahkon ruskeaa, mukana myös nauhaa, jossa sydämenmuotoinen solki.
Lp: salvoshauta 6.

- :281 Kalottilakki, tummanruskeaa, koristeltu.
Lp: holvihadan C eteläpuolella ollut ehjä ruumisarkku,
ollut vainajan päässä.
- :282 Kangasta, tummanruskeaa, mukana myös nauhaa.
Lp: salvoshauta 2, 3.krs.
- :283 Kengänpohja ja rusetti, ed. nahkaa, jälk. kellertävää
kangasta.
Lp: salvoshauta 2, 3.krs.
- :284 Lakin jäännöksiä, mustaa kangasta.
Lp: holvihauta B, aivan tiililattian pinnasta.
- :285 Ihmisen hiuksia, tummanruskeat.
Lp: salvoshauta 1, 3.krs.

KARTTALUETTELO

Luettelo käsittää tutkimusten aikana 1983 tehdyt kartat.

1. Tutkimuspohja 1:50. E.Jama - T.Hirvonen.
2. Tutkimuspiirros 1:20 holvihaudoista A ja B. Pohja ja leikkaus pohjoiseen E-E. E.Jama - T.Hirvonen.
3. Tutkimuspiirros 1:20 holvihaudasta A. Leikkaus itään F-F. T.Hirvonen.
4. Sakariston pohja 1:20. E.Jama - T.Hirvonen.
5. Sakariston ullakko 1:20. E.Jama - T.Hirvonen
6. Sakaristo. Leikkaus etelään 1:20 D-D. E.Jama - T.Hirvonen.
7. Sakaristo. Leikkaus pohjoiseen 1:20 G-G. T.Hirvonen.
8. A. Pohjoissakaran länsiseinän tasakerta 1:20. Leikkaus etelään. B. Runkohuoneen eteläseinän tasakerta 1:20. Leikkaus itään. E.Jama - T.Hirvonen.

VALOKUVALUETTELO

Lempäälän kirkko 1983

Planssi 1

1. Eteläinen ristisakara ja seulonta-asema tutkimusten alussa 22.2.1983. Kuv.lounaasta. Neg. 57533.
 2. Kirkko kuvattuna etelästä kellotapulिन lanterniinista. Neg. 57599.
 3. Sama kuin ed.kuvassa. Neg. 57600.
 4. Sama kuin ed.kuvassa, lisäksi mukana osa itäistä kirkkotarhaa. Neg. 57596.
 5. Itäistä kirkkotarhaa, taustalla kirkonkylän pääväylä. Kuv. länsiluoteesta kellotapulिन lanterniinista. Neg. 57595.
- Kaikki kuvat Markus Hiekkänen.

Planssi 2

1. Läntistä kirkkotarhaa, vas. palokunnantalo, taustalla Kirkkojärvi sekä Kuokkalan ja Aimalan kylien aluetta. Kuv. itäkaakosta kellotapulिन lanterniinista. Neg. 57629.
 2. Kirkkojärven Kirkkolahti, taustalla Hauralan kylän Hennerin ja Kirkkailan viljelykset. Kuv. kaakosta kellotapulिन lanterniinista. Neg. 57627.
 3. Näkymä kellotapulिन lanterniinista itäkaakkoon. Oik. Turun-Tampereen radan ylittävä maantiesilta. Taustalla Vaihmalan kylää. Neg. 57628.
 4. Vapaussodan muistomerkki kellotapulिन eteläpuolella Sotavallan kartanon ent. kirkkotallin paikalla. Kuv. kellotapulिन lanterniinista. Neg. 57594.
 5. Kirkon itäinen päätykolmio. Kuv. Hakilta eteläkaakosta. Neg. 57699.
- Kaikki kuvat Markus Hiekkänen.

Planssi 3

1. Kuoria puhdistetaan pintaroskasta - tiilistä, kivistä, puunpalasista ja lattian täytesammalista. Kaakkoisnurkassa ja kuoriseinän keskellä kaivettu osittain 1.kerrosta. Kuv. länsilehteriltä. Neg. 57544.
2. Sama tilanne kuin ed.kuvassa. Kuv.länsilehlerin eteläosasta. Neg. 57545.

Planssi 3 jatk.

3. Kivenlohkareita vinssataan pois kuoriosasta. Kaakkoisnurkassa taustalla lapioidaan 1.kerroksen maata seuloihin vietäväksi. Kuv. pohjoisen ristisakaran lounaisosasta. Neg. 57548.
4. Kuoria puhdistetaan pintaroskasta. Kuv.länsiportaalin luota. Neg. 57543.

Planssi 4

1. Kuori ja ristikeskus pintaroskan ja 1.kerroksen poistamisen jälkeen. Kuv. länsiportaalin luota. Neg. 57552.
2. Kivenlohkareita vinssataan pois kaakkoisnurkasta. Neg. 57549.
3. Marja Terttu Knapas tutkii kuorin 2.kerrosta. Edessä oik. holvihaudan A kaakkoiskulma. Kuv. sakariston oven itäpuolelta. Neg. 57393.

Planssi 5

1. Runkohuoneen länsiosa lattiatäytteiden puhdistamisen jälkeen. Suuret kivet lounais- ja luoteispilasterien välissä länsilehterin perusta. Kuvan yläosassa länsilehteriä. Kuv. pohjoislehteriltä. Neg. 57547.
2. Runkohuoneen länsiosa enimpien kivimassojen poistamisen jälkeen. Taustalla nurkassa kaminan tiiliperustus sekä pohjois- ja länsiseinien alaosassa tiilirevetöinnin pohjaa. Kuv. etelälehteriltä. Neg. RHO 57568
3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Miehen takana olevien kottikärryjen oikeanpuoleisen aisan yläpuolella näkyy pari tiiltä, jotka kuuluvat holvihaudan C kaakkoisosaan. Kuv.länsilehteriltä. Neg. RHO 57570.
4. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. RHO 57568.
5. Näkymä kuorista kirkon länsiosaan. Etualalla 1. maakerros poistettu, taustalla länsilehterin alla olevia kivimassoja. Lehterinportaiden alla ja portaalista oikealle länsilehterin poistetut itäpilarit. Neg. 57538.

Planssi 6

1. Eteläinen ristisakara. Taustalla nurkassa tiilinen kaminanperustus. Sillan vas. puolella kivimassaa, joka siirretty runkokuoneesta tutkimusten aikana. Sillasta oik. asehuoneen mahdollinen paikka. Kuv.länsilehteriltä. Neg. 57565.

Planssi 6 jatk.

2. Pohjoinen ristisakara runkokuoneesta tutkimusten aikana siirrettyine kivi- ja tiilimassoineen. Puretun seinäosan peruskiviä näkyvissä betonimyllyn takana. Lehteripilarin ja pohjoisen kuoripilasterin välistä näkyy sakariston länsimuuria. Kuv. länsilehteriltä. Neg. 57566.
3. Eteläisen ristisakaran itäseinän tasakertaa ja kattotuolien alaosa. Kuv. etelälehterin eteläosasta. Neg. 57571.

Planssi 7

1. Kuori ja osa ristikeskusta 3.kerroksen poistamisen jälkeen. Sakariston oven edessä näkyy holvihauta A ja sen takana nurkassa holvihauta B tiililattioineen. Muu osa kuorista ja osa ristikeskusta peitetty holvi- ja lainapeitoin maan jäätyä estämiseksi. Kuorin kaakkoisosassa näkyvät kohoutumina peitoissa salvoshaudan 1 eteläseinä ja salvoshaudan 2 eteläseinä. Pohjoisen kuoripilasterin alla 7.3. loppupuunvalettu betonituki. Kuv. länsilehterin eteläosasta. Neg.57572.
2. Sama tilanne kuin ed.kuvassa. Kuv.länsilehterin pohjoisosasta. Neg. 57573.
3. Sama tilanne kuin ed.kuvassa. Neg. 57574.
4. Kuorin koillisosa. Sakariston oven edessä holvihauta A ja sen takana holvihauta B. Tämän eteläpuolella lainapeitteen alla salvoshauta 2, jonka eteläseinä näkyy kohoutumana. Kuv. länsilehteriltä. Neg. 57577.
5. Kivenlohkareeseen portaan halkaisureikää pohjoisen kuoripilasterin eteläpuolella. Ympäriältä poistettu 3.kerros. Kuv.etelälehteriltä. Neg. 57567.

Planssi 8

1. Näkymä etelälehteriltä runkokuoneen keskiosaan ja pohjoiseen ristisakaraan. Oik. olevalta alueelta poistettu 2-kerros, vasemmalla ollaan vielä pintaroskassa. Neg. 57582.
2. Runkokuoneen keskiosaa samassa vaiheessa kuin ed.kuvassa. Kuv. etelälehteriltä. Neg. 57581.
3. Näkymä länsilehterin eteläosasta kuorin pohjoisosaan, runkokuoneen keskiosaan ja pohjoiseen ristisakaraan samassa vaiheessa kuin ed.kuvassa. Neg. 57576.
4. Runkokuoneen keskiosaa samassa vaiheessa kuin ed.kuvassa. Kuv.länsilehterin eteläosasta. Neg. 57575.

Planssi 9

1. Ristikeskuksen pohjoisosaa. Etualalla kaivettu 2.kerros, taustalla ollaan vielä pintaroskassa. Kuv.kuorista. Neg. 57585.
2. Sama tilanne kuin ed.kuvassa, yksityiskohta. Neg. 57586.
3. Tutkitun (2.kerros) ja tutkimattoman maamassan välinen raja ristikeskuksen pohjoisosassa. Kuv. pohjoisesta risti.sakarasta. Neg. 57580.
4. Sama tilanne kuin ed.kuvassa. Kuv.kaakosta. Neg. 57579.

Planssi 10

1. Näkymä kuorin koillisosasta länteen. Kuorissa ja osassa ristikeskusta on poistettu 4.kerros, länsiosassa poistetaan 2.kerrosta. Etualalla holvihauta A, sen takana salvoshauta 3 ja sen takana vasemmalla taas salvoshaudan 4 länsiseinä. Vas. runkokuoneen puretun eteläseinän anturaa. Neg. 57618.
2. Sama tilanne kuin ed.kuvassa. Neg. 57617.
3. Runkokuoneen luoteisosa. Etualalla 2. kerroksen alta esiintullut puhdas pohjahiekka. Sillan takana holvihaudan C tiiliä. Sen edessä ja sillan alla salvoshauta 6, josta on poistettu 3. kerros. Vas. ylhäällä länsiportaalin alaosaa, siitä oikealle oleva suuri kivenlohkare kuuluu länsiseinän perustukseen. Kuv. idästä. Neg. 57619.
4. Sama tilanne kuin ed.kuvassa. Neg. 57620.

Planssi 11

1. Näkymä kuoriin runkokuoneen tutkimuksen päätyttyä. Taustalla valmistellaan itäseinän betonianturointia. Oik. puretun eteläseinän perustusta, keskellä hajoitetut salvoshaudat 3 ja 4. Kuv. lounaispilasterin luota. Neg. 57682.
2. Kuorin kaakkoisosa tutkimusten päätyttyä. Ed.oikealla salvoshaudan 3 jäännöksiä. Kuv. pohjoisen ristisakaran eteläosasta. Neg. 57693.
3. Kuori tutkimusten päättymisen jälkeen. Kuv. eteläisen ristisakaran koillisosasta. Neg. 57681.
4. Näkymää runkokuoneen länsiosaan tutkimusten päättymisen jälkeen. Eteläseinään on valettu betoniantura, länsiseinään tekeillä samanlainen. Etualalle on vinssattu kivenlohkareita

jotka kaivauksien kestäessä tilapäisesti vedettiin pohjoiseen ja eteläiseen ristisakaraan. Kuv. sakariston ovelta. Neg. 57630.

5. Runkohuoneen länsiosa tutkimusten päätyttyä. Siivua rakennetaan betonointia varten. Salvoshaudan 5 pohjoisseinää vielä jäljellä siivun takana, taustalla holvihauta C ja sen vieressä salvoshaudan 6 kuoppa. Kuv. eteläseinän perustukselta. Neg. 57683.

Planssi 12

1. Seulonta-asema toiminnassa eteläportaalin ulkopuolella. Kuv. etelästä. Neg. 57542.
2. Seulonta-asema kuvattuna kellotapulin lanterniinista. Neg. 57626.
3. Modernia kulttuurikerrosta - betonia - tuodaan. Neg. 57631.

Planssi 13

1. Länsiportaalin alaosa ja perustus. Ylinnä kynnyksessä syrjälleen muuratut tiilet, näiden alla lappeelleen muuratut tiilet. Tiilivarvien alla 3-4 kerrosta laakakiviä, joiden alla varsinainen perustus mukulakivistä. Laakakivien molemmin puolin perustus suorista kivenlohkareista. Kuv. idästä. Neg. 57647.
2. Sama tilanne kuin ed.kuvassa. Etualalla 2. kerroksen alta esiin tullut puhdas pohjahiekka. Kuv. kaakosta. Neg. 57648.
3. Länsiseinän perustusta länsiportaalin eteläpuolella. Vas. eteläseinän uusi betoniantura. Huomaa suuret kivilohka-reet portaalin alla olevien laakakivien vieressä. Leikkauksen alaosassa näkyy puhtaan pohjahiekan ja seinän peruskiviä varten kaivetun ojan välinen raja. Kuv. koillisesta. Neg. 57645.
4. Sama tilanne kuin ed.kuvassa, mutta kuvattu pohjois-koillisesta. Neg. 57646.

Planssi 14

1. Ullakon länsipäädyn ovi. Neg. 57636.
2. Ullakon länsipäädyn ovi. Salamalla. Neg. 57632.
3. Ullakon länsipäädyn ovi. Ilman salamaa. Neg. 57633.
4. Ullakon länsipäädyn oven ulkopintaa saranarautoineen ja

-tappeineen. Neg. 57635.

5. Sama kuin ed.kuvassa. Neg. 57635.

Planssi 15

1. Holvin kannatinrakenteita ja kattotuolistoa kuorissa. Vas. purkamatta jäänyttä holvilaudoitusta. Kuv. länsilehterin pohjoisosasta hakilta. Neg. 57558.
2. Runkohuoneen länsiseinää tasakerran korkeudella. Kuv. länsilehterin pohjoisosasta hakilta. Neg. 57559.
3. Länsiseinää päätykolmion korkeudella sekä kattotuoli- ja vesikattorakenteita. Kuv. ullakonoven vierestä pohjoiseen. Neg. 57641.

Planssi 16

1. Runkohuoneen eteläseinän itäosaa tasakerran korkeudella. Taustalla eteläistä ristisakaraa. Kuv. itäkaakosta hakilta. Neg. 57540.
2. Sama tilanne kuin ed.kuvassa mutta hiukan alemmaa. Räystäään aluslaudat poistettu. Neg. 57697.
3. Runkohuoneen eteläseinän ja eteläisen ristisakaran yhtymäkohtaa tasakerran korkeudella. Tasakertapuut näkyvissä. Kuv. itäkaakosta hakilta. Neg. 57541.
4. Sama kuin ed.kuvassa mutta alemmaa. Eteläseinän ulompi tasakertapuu ja kypälät näkyvissä. Tasakertapuu sahattu poikki restauroinnin aikana. Neg. 56534.

Planssi 17

1. Tasakertapuun ja hammaslistan välistä tiilivarvia piikataan irti lahon tasakertapuun vaihtamista varten. Runkohuoneen eteläseinä. Kuv. itäkaakosta hakilta. Neg. 57535.
2. Runkohuoneen kaakkoisnurkka tasakerran korkeudella. Räystäään aluslaudat poistettu, ulompi tasakertapuu näkyvissä. Kuv. kaakosta hakilta. Neg. 57537.
3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57536.
4. Eteläseinän itäosan ulomman tasakertapuun veistetty itäpää. Vas. ylhäällä naakanpesien jätteitä. Kuv. kaakosta hakilta. Neg. 57698.

Planssi 18

1. Runkohuoneen koillisnurkka tasakerran korkeudella kuvattuna lännestä. Alh. vasemmalla pohjoisseinän tasakertaa, josta sisempi tasakertapuun on poistettu ja tila tasattu sementillä. Taustalla oleva muuri kuuluu itäiseen päätykolmioon. Vaakasuora hirsi pohjoisseinän itäisin käpälä. Oik. ylhäällä holvin koolauslautaa. Käpälän takana, irrallisen kiilan kohdalla hämöttää itäseinässä aukko, jossa sisemmän tasaketapuun itäpää on ollut. Vasemmalla oleva pystyhirsi tilapäinen tuki. Neg. 57584.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa mutta länsiluoteesta. Neg. 57583.

Planssi 19

1. Pohjoisseinän itäosan sisemmän tasakertapuun aukko itäseinässä. Kuvan yläosassa pohjoisseinän itäisin käpälä, alhaalla restauroinnin aikana suoritettuna tasakertapuun poistamisen jälkeen tehtyä sementtitasoitusta. Kuv. lännestä. Neg. 57591.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57592.
3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57593.

Planssi 20

1. Pohjoisseinän itäosan sisemmän tasakertapuun aukko itäseinässä kuvattuna lännestä siten, että kamera on seisonut restauroinnin aikana tehdyllä sementtitasoituksella, joka kuvan alaosassa näkyy epäselvänä hälmänä. Kuvan yläosassa pohjoisseinän itäisimmän käpälän alaosaa. Neg. 57587.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57588.
3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57589.
4. Sama tilanne kuin ed. kuvassa mutta lähempää. Neg. 57590.

Planssi 21

1. Kuorin koillisosaa 4. kerroksen poistamisen jälkeen. Sakariston edessä holvihauta A ja sen vieressä nurkassa holvihauta B. Tämän eteläpuolella salvoshauta 2, jonka sisällä kolme laakamaista kiveä. Kivet tulivat esille 3. kerroksen alta ja ovat todennäköisesti kuuluneet alunperin pääalttariin. Oik. alhaalla oleva tumma alue salvoshaudan 1. hautakerrosta. Sakaristonoven itäpuolella oleva

Planssi 21 jatk.

- siivu rakennettu suojaamaan seinässä olleita maalausfragmentteja. Kuv. eteläseinän tasakerran korkeudelle rakennetuilta telineiltä. Neg. 57562.
2. Holvihauta B ja salvoshauta 2 pääalttarin pohjakivineen kuvattuna em. telineeltä mutta lähempää itäseinää. Oik. näkyy poistetun tiilirevetöinnin ankkureita sekä kuoriikkunan pielivuorausta. Neg. 57561.
 3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57578.
 4. Salvoshauta 2 laakakivineen kuvattuna koillisnurkasta tiilirevetöinnin perustuksen päältä. Oik. holvihaudan A kaakkoiskulma, taustalla salvoshauta 1. Neg. 57613.
 5. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57614.

Planssi 22

1. Holvihaudan A itäseinää, joka alkoi tulla esille 2. kerroksen poistamisen aikana. Oik. holvihaudassa olevia lohkkareita. Kuv. sakariston ovelta. Neg. 57704.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa, mutta kaakosta. Neg. 57560.
3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa mutta etelästä. Neg. 57703.
4. Holvihaudan A alue kuvattuna holvin päältä. Kuvan keskellä näkyvät samat tiilet kuin ed. kuvissa. Sakariston ovi kuvasta oikealle. Neg. 57546.

Planssi 23

1. Holvihauta A sen jälkeen, kun sen ulkopuolelta oli poistettu 2.kerros kokonaan ja sisäpuolelta poistettu kiviä ja puhdistettu todennäköisesti itäseinästä sortuneiden tiilien välejä (keskellä). Holvin eteiskammion ja hautakammion välisen oven saranatappi näkyy itäseinän keskiosan ylimmän tiilen alla. Oik. haudan länsiseinää. Kuv. luoteesta. Neg. 57554.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa mutta koillisesta. Neg. 57557.
3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa mutta lännestä. Länsi- ja eteläseinän tiilet eivät ole näkyvissä, sillä niitä peitti kova routamaa. Neg. 57555.
4. Sama tilanne kuin ed. kuvassa mutta kaakosta. Neg. 57556.

Planssi 24

1. Holvihauta A sen jälkeen, kun sen sisäpuolelta oli poistettu suuri määrä irtotiiliä ja kiviä. Haudan pohjoisosassa vielä routaan kiinnittyneitä kivenlohkareita. Holvin ulkopuolella poistettu 2. kerros. Kuv. etelästä. Neg. 57550.
2. Holvihaudan A luoteisosa samassa vaiheessa kuin ed. kuvassa. Ylhäällä sakariston oven alaosa. Kuv. lounaasta. Neg. 57551.

Planssi 25

1. Holvihauta A 4. kerroksen poistamisen jälkeen. Etualalla holvihaudan B länsiosaa, vas. alhaalla salvoshaudan 2 luoteisosa ja taustalla salvoshauta 3. Kuv. itäkoillisesta. Neg. 57615.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57616.

Planssi 26

1. Holvihaudan A länsiseinää, kuv. koillisesta. Neg. 57694.
2. Holvihaudan A eteiskammion ja hautakammion välinen länsiseinän osa. Alaosassa keskellä saranatappi. Kuv. kaakosta. Neg. 57695.
3. Holvihaudan A luoteisosa tyhjentämisen jälkeen. Alinna kallio. Kuv. eteläkaakosta. Neg. 57696.

Planssi 27

1. Runkohuoneen länsiosa kuvattuna pohjoislehteriltä. Alh. vasemmalla 2-3 kerroksen poistamisen jälkeen, ylh. vasemmalla poistetaan 1. kerrosta. Oikealla holvihaudan C ääri viivat hahmottumassa 1. kerroksen alta. Neg. 57609.
2. Holvihauta C samassa tilanteessa kuin ed. kuvassa mutta zoomattuna lähemmäksi. Neg. 57610.

Planssi 28

1. Holvihauta C kivenlohkareiden ja 1. kerroksen poistamisen jälkeen. Haudan länsiosassa ja -puolella 1. kerrosta kaivetaan. Kuv. etelälounaasta. Neg. 57621.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57622.
3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa mutta kuvattuna länsilounaasta länsiportaalilta. Neg. 57623.
4. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57624.
5. Sama tilanne kuin ed. kuvassa mutta zoomattuna lähemmäksi. Neg. 57625.

Planssi 29

1. Näkymä pohjoislehteriltä kuoriin 4. kerroksen poistamisen jälkeen. Etualalla salvoshauta 3, oik. ylhäällä holvihaudat A ja B sekä salvoshaudat 1 ja 2. Holvihaudan A ja salvoshaudan 3 eteläpuolella näkyy vielä haudanpohjia, jotka myöhemmin poistettiin kerroksena 5. Neg. 57605.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57606.

Planssi 30

1. Näkymä pohjoislehteriltä kuoriin 4. kerroksen poistamisen jälkeen. Oik. salvoshauta 3, taustalla salvoshaudat 1 ja 2, holvihauda A sekä holvihaudan B lounaiskulma. Neg. 57611.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57612.

Planssi 31

1. Näkymä pohjoislehteriltä ristikeskukseen 4. kerroksen poistamisen jälkeen. Alhaalla vasemmalla salvoshauta 3, keskellä salvoshaudan 4 länsiseinä. Taustalla oleva kivimassa puretun eteläseinän perusmuuria. Oik. poistetaan 2. - 3. kerrosta. Neg. 57601.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57602.
3. Salvoshauta 3 kuvattuna pohjoislehteriltä 4. kerroksen poistamisen jälkeen. Hirsiä ei vielä ole puhdistettu tiukkaan pak-kautuneesta hiekasta ja ruumismullasta. Neg. 57607.
4. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57608.

Planssi 32

1. Näkymä pohjoislehteriltä ristikeskukseen ja eteläiseen ristisakaraan. Ent. eteläseinän perustuksen takana puhdistettu oletettu asehuoneen alue kaivamista varten. Neg. 57597.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57598.
3. Näkymä pohjoislehteriltä ristikeskuksen lounaisosaan ja eteläisen ristisakaran länsiosaan. Neg. 57604.
4. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57603.

Planssi 33

1. Kuorin eteläosaa kuvattuna eteläseinän tasakerran vieressä olleilta telineiltä. Ylhäällä vasemmalla salvoshauta 3, alhaalla vasemmalla eteläisen kuoripilasterin alaosa. Ylh. oikealla holvihauta A ja salvoshauta 2. Alhaalla oikealla salvoshauta 1. Salvoshaudan 3 ja holvihaudan A eteläpuolella haudanjälkiä, jotka myöhemmin kaivettiin pois kerroksena 5. Neg. 57563.

Planssi 34

1. Sakariston länsiosa seinäkomeroineen kalustuksen tyhjentämisen jälkeen. Kuvattu kaakkoisnurkasta. Neg. 57670.
2. Sakariston lounaisosaa kalustuksen tyhjentämisen jälkeen. Kuvattu koillisnurkasta. Neg. 57671.

Planssi 35

1. Sakariston lounaisosaa. Alhaalla vasemmalla kellarin luukku. Kuvattu kaakkoisnurkasta. Neg. 57673.
2. Sakariston länsi- ja lounaisosaa. Kuv. ulko-ovelta. Neg. 57674.

Planssi 36

1. Sakariston pohjoisosaa seinäkomeroineen kalustuksen tyhjentämisen jälkeen. Kuvattu runkokuoneeseen johtavalta ovelta. Neg. 57675.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57679.
3. Sakariston luoteisosa kaminanalustoineen. Vasemmalla länsi-seinän, oikealla pohjoisseinän komero. Kuvattu kaakkoisnurkasta. Neg. 57672.

Planssi 37

1. Sakariston ulko-ovi ja itäseinää. Kuvattu lounaisnurkasta. Neg. 57685.
2. Sakariston kaakkoisnurkka ja runkokuoneeseen johtava ovi. Kuvattu luoteisnurkasta. Neg. 57684.
3. Sakariston eteläseinää ja runkokuoneeseen johtava ovi. Kuvattu koillisnurkasta. Neg. 57676.

Planssi 38

1. Sakariston eteläseinää ja runkokuoneeseen johtava ovi. Kuvattu koillisnurkasta. Neg. 57677.
2. Sakariston kaakkoisosa ja runkokuoneeseen johtava ovi. Kuvattu luoteisnurkasta. Neg. 57678.

Planssi 39

1. Sakariston kellarinluukku. Vasemmalla runkokuoneeseen johtava ovi. Kuvattu ulko-ovelta. Neg. 57686.
2. Sakariston kellarinluukku. Kuvattu itäseinän eteläosasta. Neg. 57680.
3. Sakariston kellarin kuilu. Kuvattu idästä. Neg. 57687.

Planssi 40

1. Sakariston lattian purku on aloitettu länsiseinän luota. Kuvattu ulko-ovelta. Neg. 57649.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa, vasemmalla kellarin kuilu. Kuvattu kaakkoisnurkasta. Neg. 57650.
3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Kuvattu koillisnurkasta. Neg. 57651.
4. Sakariston luoteisosaa lattialaudoituksen ja vasojen purkamisen jälkeen ja täytteiden poiston aikana. Lapion ja hangon alla tiililattiaa. Kuvattu ulko-ovelta. Neg. 57652.

Planssi 41

1. Sakariston länsi- ja luoteisosaa. Edessä kellarin holvia sekä siitä länsiseinän alitse johtavan ilmanvaihtokanavan alku. Takana vasemmalla kaminan perustus ja oikealla tiililattiaa. Kuvattu lounaiskulmasta. Neg. 57657.
2. Sakariston tiililattiaa. Vasemmalla kellarin holvia, taustalla kaminen perustus. Kuvattu kaakkoisnurkasta. Neg. 57640.

Planssi 42

1. Sakariston tiililattiaa. Kuvattu runkokuoneeseen johtavalta ovelta. Neg. 57654.
2. Sakariston tiililattiaa. Etualalla kellarin holvia, taustalla koillisnurkan tasainen kivi. Kuvattu lounaisnurkasta. Neg. 57656.

Planssi 43

1. Sakariston tiililattiaa. Taustalla runkokuoneeseen johtava ovi. Kuvattu pohjoisluoteesta. Neg. 57655.
2. Sakariston tiililattiaa. Taustalla runkokuoneeseen johtava ovi. Kuvattu pohjoisesta. Neg. 57662.
3. Sakariston tiililattiaa. Taustalla kaakkoisnurkkaa ja runkokuoneeseen johtava ovi, oikealla kellarin kuilu ja holvia. Kuvattu luoteisnurkasta. Neg. 57642.

Planssi 44

1. Sakariston tiililattiaa ja kellarin holvi. Kuvattu ulko-ovelta. Neg. 57658.
2. Sakariston tiililattiaa pohjoisseinän vieressä. Kuvattu luoteisnurkasta kaminan perustukselta. Neg. 57659.

Planssi 45

1. Sakariston tiililattiaa. Taustalla ulko-oven alaosa ja tuuletusaukon rakenteita. Kuvattu luoteisnurkasta. Neg. 57660.
2. Sakariston tiililattiaa, etualalla osa kellarin holvista. Kuvattu lännestä. Neg. 57639.

Planssi 46

1. Sakariston tiililattiaa, kellarin kuilu ja holvi. Kuvattu pohjois-koillisesta pohjoisseinän komeron luota. Neg. 57653.
2. Sakariston tiililattiaa, kellarin kuilu ja holvi. Kuvattu koillisesta. Neg. 57637.
3. Sakariston tiililattiaa, kellarin kuilu ja holvi. Kuvattu kaakkoisnurkasta. Neg. 57661.

Planssi 47

1. Kellarin holvi. Oikealla kellarin tuuletuskanavan tiiliä, vasemmalla tiililattiaa, taustalla kellarin kuilu. Kuvattu pohjoisluoteesta. Neg. 57644
2. Kellarin holvi, kuilu sekä sakariston tiililattiaa. Taustalla runkokuoneeseen johtava ovi. Kuvattu pohjoisluoteesta kaminan perustukselta. Neg. 57643.

Planssi 48

1. Sakariston ulko-oven edustaa ennen kuvassa näkyvän irto-
maan seulontaa. Kuvattu etelästä. Neg. 57638.
2. Sakariston ulko-oven edestä paljastunut kiviperustus.
Huomaa muurauslaastin jäännökset tiilisauman jälkineen
vasemmalla. Kuvattu etelästä. Neg. 57689.

Planssi 49

1. Sakariston ulko-oven edestä paljastunut kiviperustus.
Vasemmalla itäseinän helmakiviä. Kuvattu pohjoisesta.
Neg. 57690.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Kuvattu etelästä. Neg. 57688.

Planssi 50

1. Sakariston länsiseinän komeroa puhdistetaan. Vasemmalla
Marja Terttu Knapas. Neg. 57692.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57691.
3. Sakaristonoven runkokuoneen puoleinen itäpieli osittaisen
piikkaamisen jälkeen. Kuvattu lounaasta. Neg. 57663.

Planssi 51

1. Eteläisen ristisakaran luoteisosa kaivettuna koskemattomaan
pohjahiekkaan asti. Kuvattu etelästä. Neg. 57664.
2. Sama tilanne kuin ed.kuvassa. Neg. 57667.
3. Sama tilanne kuin ed. kuvassa mutta kaakosta. Neg. 57668.

Planssi 52

1. Eteläisen ristisakaran luoteisosa kaivettuna koskemattomaan
pohjahiekkaan asti. Kuvattu etelästä. Neg. 57665.
2. Sama tilanne kuin ed. kuvassa. Neg. 57666.
3. Eteläisen ristisakaran länsiosaa. Etualalla maata kaivettu
koskemattomaan pohjahiekkaan asti. Keskellä oleva kuoppa
syvään kaivettu hauta. Kuvattu pohjoisesta lounaispilas-
terin luota. Neg. 57669.